ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
MINISTRY OF ECONOMY AND FINANCE

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
លេខ..១១២៩....សហវ.ប្រក.[illegible]

ប្រកាស
ស្តីពី
ការដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពី កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃគណនីត្រួតសង

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨២៣/១៩៨១ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៨ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣២៣/០០១ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៤១៦/០០៦ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីគណនេយ្យ និងសវនកម្ម
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៤៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៣៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើតនិងការបំពេញបន្ថែមអគ្គនាយកដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៥៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការកែសម្រួលមាត្រា៥០ មាត្រា៥១ មាត្រា៥២ និងមាត្រា៥៣ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ៤៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ២៥៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើតនិងការបំពេញបន្ថែមអគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ២៨៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកានិងគណនេយ្យសាធារណៈ
- បានឃើញប្រកាសលេខ ៥២៣ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ចនៃមាតិកាថវិការបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិនិងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
- បានឃើញប្រកាសលេខ ១២១២ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តមាតិកាគណនីនៃប្លង់គណនេយ្យសាធារណៈ
- យោងតាមតម្រូវការចាំបាច់របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

សម្រេច

ប្រការ១.-

ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃគណនីត្រូវសង ដូចមានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ២.-

ប្រកាសនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះក្រសួង ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។

ប្រការ៣.-

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងខ្លឹមសារនៃប្រកាសនេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ៤.-

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គលេខាធិការ អគ្គនាយកនៃគ្រប់អគ្គនាយកដ្ឋាន អគ្គាធិការនៃអគ្គាធិការដ្ឋាន ប្រធានគ្រប់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួនចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

ថ្ងៃ សុក្រ ១៣ កើត ខែ មិគសិរ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន

កន្លែងទទួល :

- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចមហាបវរធិបតីនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
- ដូចប្រការ៤
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

គោលការណ៍ណែនាំ

ស្តីពី

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃគណនីត្រូវសង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

មាតិកា

		ទំព័រ
ជំពូកទី១	**បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ**	១
១.	គោលបំណង	១
២.	វិសាលភាព	១
៣.	និយមន័យ	១
ជំពូកទី២	**ការទទួលស្គាល់និងការវាស់វែងចំណាយ**	៤
	ផ្នែកទី១÷ ការទទួលស្គាល់ចំណាយ	៤
១.	លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក	៤
២.	លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម	៦
៣.	លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ	៧
៤.	លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយមូលធន	៨
៥.	លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយពីការផ្ទេរ	៩
	ផ្នែកទី២÷ ការវាស់វែងចំណាយ	១០
ជំពូកទី៣	**ចំណាយបង្ករនិងបំណុលជាយថាហេតុ**	១១
១.	ចំណាយបង្ករ	១១
២.	ការទទួលស្គាល់បំណុល	១១
៣.	ការទទួលស្គាល់បំណុលជាយថាហេតុ	១២
៤.	ចំណាយពន្យារ	១៣
ជំពូកទី៤	**គណនេយ្យកម្មលើការទទួលស្គាល់ចំណាយ**	១៤
១.	ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក	១៥
២.	ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម	១៦
៣.	បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ	១៧
៤.	ចំណាយមូលធន	១៩
៥.	ចំណាយពីការផ្ទេរ	២០
៦.	សំណេសចំណាយ	២១
៧.	ការបង្វិលសងពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម	២២
៨.	ការកែតម្រូវក្រោយពីការទទួលស្គាល់ចំណាយ	២៣
ជំពូកទី៥	**ការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង**	២៤
១.	លក្ខខណ្ឌនៃការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង	២៤

២. គណនេយ្យកម្មនៃការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង ២៤

ជំពូកទី៦ រំហូរដំណើរការនិងការរាយការណ៍នៃគណនីត្រូវសង ២៧

១. ភាគីពាក់ព័ន្ធ ២៧

២. រំហូរដំណើរការ ២៨

៣. ឯកសារតម្រូវសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ចំណាយ ២៨

៤. សមតុល្យដើមគ្រានៃគណនីត្រូវសង ២៨

៥. ការរាយការណ៍គណនីត្រូវសង ២៨

ឧបសម្ព័ន្ធ៖

ឧបសម្ព័ន្ធ១ ការផ្គូផ្គងចំណាយជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជានិងអន្តរជាតិ ៣០

ឧបសម្ព័ន្ធ២ គំរូរបាយការណ៍នៃគណនីត្រូវសង ៣៥

ឧបសម្ព័ន្ធ៣ គំរូរបាយការណ៍រួមនៃគណនីត្រូវសង ៣៦

ជំពូកទី១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

១. គោលបំណង

គោលការណ៍ណែនាំនេះ បានកំណត់អំពីលក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ ការវាស់វែង និងផ្តល់នូវការណែនាំស្តីពីកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃចំណាយ និងគណនីត្រូវសង ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈ ដើម្បីឱ្យការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពពិតប្រាកដ និងត្រឹមត្រូវនៃប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ(របាយការណ៍លទ្ធផល) និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ(តារាងតុល្យការ) របស់ស្ថាប័នសាធារណៈ។

គោលការណ៍ណែនាំនេះ ក៏ជាផ្នែកមួយនៃផែនការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធគណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ទៅប្រព័ន្ធគណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែសម្រួល ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០១៨-២០២៥ និងយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានបង្គរនៅកម្ពុជា២០២១-២០៣១។

គោលការណ៍ណែនាំនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា និងស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធនានា។

២. វិសាលភាព

គោលការណ៍ណែនាំនេះ អនុវត្តចំពោះស្ថាប័នសាធារណៈ។ គោលការណ៍ណែនាំនេះ ត្រូវយកទៅអនុវត្តចំពោះលក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ និងកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការចំណាយ និងចំណាយបង្គរ ទៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល សម្រាប់ស្ថាប័នសាធារណៈដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារមួយចំនួនដូចខាងក្រោម÷

ក. ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក

ខ. ចំណាយការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម

គ. បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ

ឃ. ចំណាយមូលធន

ង. ចំណាយលើការផ្ទេរ

ច. សំណេសចំណាយ

ឆ. ការបង្វិលសងពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម

ជ. ការកែតម្រូវកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ ក្រោយការទទួលស្គាល់ចំណាយ។

គោលការណ៍ណែនាំនេះ មិនរាប់បញ្ចូលពីនីតិវិធីក្នុងការទទួលស្គាល់ និងការធ្វើកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃប្រតិបត្តិការចំណេញ ខាត ពីអត្រាប្តូរប្រាក់ទេ ដែលកិច្ចការនេះនឹងត្រូវដាក់បង្ហាញក្នុងគោលការណ៍ណែនាំផ្សេងទៀត។

៣. និយមន័យ

ពាក្យឬវាក្យស័ព្ទដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងគោលការណ៍ណែនាំនេះ ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

កិច្ចសន្យា សំដៅដល់កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងភាគីពីរ ឬ ច្រើនដែលបង្កើតសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវអនុវត្ត។

ការទូទាត់ សំដៅដល់ការបំពេញកាតព្វកិច្ចដោយផ្នែក ឬ ទាំងស្រុង តាមរយៈការដោះស្រាយបំណុលរបស់ខ្លួនក្នុង

ទម្រង់នៃការបង់ប្រាក់ ដោយយោងតាមវិក្កយបត្រដែលបានអនុម័តយល់ព្រមរួចហើយ។

គណនីត្រូវសង សំដៅដល់ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលស្ថាប័នសាធារណៈជំពាក់អ្នកផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ការទិញទំនិញនិងសេវាកម្មដោយមិនទាន់បានទូទាត់សាច់ប្រាក់។ គណនីត្រូវសង ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈក្នុងការទូទាត់បំណុលទៅអ្នកផ្គត់ផ្គង់។

ចំណាយ សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការដែលនាំឱ្យមានការថយចុះនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ក្នុងអំឡុងពេលរាយការណ៍ ជាទម្រង់នៃការហូរចេញ ឬ ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ឬ ការកើនឡើងនៃបំណុលដែលនាំឱ្យមានការថយចុះនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ ក្រៅពីទ្រព្យសកម្មដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបែងចែកទៅឱ្យម្ចាស់ភាគលាភ។

ចំណាយទិញទ្រព្យសកម្ម សំដៅដល់ការចំណាយសាច់ប្រាក់សម្រាប់ទិញទ្រព្យសកម្ម(ចំណាយមូលធន) ឬ ជាការចំណាយសាច់ប្រាក់សម្រាប់គោលបំណងប្រតិបត្តិការ(ចំណាយប្រតិបត្តិការ)។ ដោយសារពាក្យ "ចំណាយ" និង "ចំណាយទិញទ្រព្យសកម្ម" អាចមានភាពខុសគ្នាក្នុងទិដ្ឋភាពនៃវិធានគណនេយ្យ ជាពិសេសទៅលើការប្រើប្រាស់ពាក្យ "ចំណាយទិញទ្រព្យសកម្ម"។ "ចំណាយទិញទ្រព្យសកម្ម" អាចកត់ត្រាជាចំណាយមូលធន(ឧទាហរណ៍ការទិញរថយន្ត) ជាទូទៅមិនបណ្តាលឱ្យមានការចុះបញ្ជីជាចំណាយទាំងអស់ភ្លាមៗទេ ដោយគ្រាន់តែទទួលស្គាល់ជាចំណាយខ្លះតាមវិធីរំលស់បង្គរ ដែលនឹងកើតឡើងនៅពេលក្រោយ បន្ទាប់ពីទ្រព្យសកម្មត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងប្រើប្រាស់។ ចំពោះពាក្យ "ចំណាយ" សំដៅដល់ចំណាយចរន្ត(ប្រតិបត្តិការ) អាចធ្វើការចុះបញ្ជីជាចំណាយទាំងអស់ភ្លាមៗតែម្តង។

តម្លៃសមស្រប សំដៅដល់ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលទ្រព្យសកម្មមួយអាចត្រូវបានយកមកដោះដូរ ឬ បំណុលមួយត្រូវបានទូទាត់សង រវាងភាគីស្ម័គ្រចិត្តនិងមានចំណេះដឹងនៅក្នុងប្រតិបត្តិការបើកចំហ។ ប្រតិបត្តិការបើកចំហសំដៅដល់សកម្មភាព ទិញ-លក់ មានការព្រមព្រៀងគ្នាតាមតម្លៃទីផ្សារ។

បំណុល សំដៅដល់កាតព្វកិច្ចបច្ចុប្បន្នរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈដែលកើតឡើងពីព្រឹត្តិការណ៍អតីតកាល ដែលការទូទាត់ត្រូវបានរំពឹងថាកើតមានតាមរយៈរំហូរចេញនៃធនធានរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈ។

បំណុលជាយថាហេតុ(Contingent liability) សំដៅដល់បំណុលជាសក្តានុពល ដែលអាចប្រែជាបំណុលពិតជាក់ស្តែងប្រសិនព្រឹត្តិការណ៍ពិតកើតឡើង។

បញ្ជាទិញ សំដៅដល់លិខិតបញ្ជាទិញផ្លូវការ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការផ្តល់ទំនិញ និង/ឬ សេវាដោយកំណត់ពីតម្លៃ កន្លែង ពេលវេលា និងលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់។

ប្រតិបត្តិការដោះដូរ សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការមួយ ដែលស្ថាប័នសាធារណៈទទួលបានទ្រព្យសកម្ម ឬ សេវា ឬ បានទូទាត់សងបំណុល និងផ្តល់តម្លៃតបស្នងប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់(ជាចម្បងក្នុងទម្រង់ជាទំនិញសេវា ឬ ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម) ទៅឱ្យភាគីផ្សេងទៀតក្នុងការដោះដូរ។ ឧទាហរណ៍ ក្រសួង ក. បានទូទាត់សាច់ប្រាក់ចំនួន ១ ០០០ ០០០រៀល ពីការទទួលបានទំនិញ និង សេវាកម្មពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់។

ប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការក្រៅពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ។ ក្នុងប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ ស្ថាប័នសាធារណៈមួយអាចទទួលបានតម្លៃពីស្ថាប័នមួយផ្សេងទៀត ដោយមិនផ្តល់តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ណាមួយជាថ្នូរក្នុងការដោះដូរ ឬ ផ្តល់តម្លៃទៅឱ្យស្ថាប័នមួយផ្សេងទៀត ដែលមិនទទួលបានតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់

ណាមួយជាថ្នូរក្នុងការដោះដូរ។ ឧទាហរណ៍ ក្រសួង ក. បានឧបត្ថម្ភធនដើម្បីគាំទ្រដល់ការប្រព្រឹត្តទៅនៃគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដោយពុំទទួលបានអ្វីតបស្នងវិញឡើយ។

វិក្កយបត្រ សំដៅដល់ឧបករណ៍ពាណិជ្ជកម្មដែលមិនអាចចរចារបាននិងចេញដោយអ្នកផ្គត់ផ្គង់និងបានកំណត់អត្តសញ្ញាណភាគីទិញ-លក់ ព្រមទាំងពិពណ៌នាអំពីបរិមាណ ទំនិញនិងសេវាកម្មដែលបានផ្តល់ជូន និងបង្ហាញកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្គត់ផ្គង់រួមគ្នាជាមួយនឹងតម្លៃ ការបញ្ចុះតម្លៃ(ប្រសិនបើមាន) និងបញ្ជាក់ពីលក្ខខណ្ឌបង់ប្រាក់។

ស្ថាប័នសាធារណៈ សំដៅដល់ក្រសួង ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។

អ្នកផ្គត់ផ្គង់ សំដៅដល់ភាគីដែលបានចុះកិច្ចសន្យាជាមួយស្ថាប័នសាធារណៈដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬ សេវាកម្ម។

ជំពូកទី២

ការទទួលស្គាល់និងការវាស់វែងចំណាយ

ជាកិច្ចការចាំបាច់ និងមានសារៈសំខាន់ ក្នុងការទទួលស្គាល់និងការវាស់វែងចំណាយឱ្យបានត្រឹមត្រូវនៅពេលដែលប្រតិបត្តិការចំណាយ ឬ ព្រឹត្តិការណ៍ដែលបណ្តាលឱ្យមានចំណាយកើតឡើង។ ចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់ស្របតាមគោលការណ៍សំខាន់ៗ នៃគណនេយ្យមូលដ្ឋានបង្គរ ដែលលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការទទួលស្គាល់មានកំណត់នៅក្នុងស្តង់ដាដែលពាក់ព័ន្ធ។ ជំពូកទី២នេះ ត្រូវបានបែងចែកជាពីរផ្នែក÷ ផ្នែកទី១ កំណត់ពីលក្ខខណ្ឌ និងពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់សម្រាប់កិច្ចប្រតិបត្តិការចំណាយនីមួយៗ និងចំណាយលើការផ្ទេរធនធាន ឬ សេវាកម្ម ទៅស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងទៀត។ ផ្នែកទី២ កំណត់អំពីការវាស់វែងទ្រព្យសកម្មក្នុងតារាងតុល្យការ ដែលជាមូលដ្ឋានក្នុងការគណនាចំណាយបង្គរដូចជាការធ្វើរំលស់ដែលការវាស់វែងដំបូងត្រូវអនុលោមតាមតម្លៃសមស្រប និងការវាស់វែងបន្ទាប់ដោយយកតាមតម្លៃយោងគណនេយ្យ(ថ្លៃដើមដករំលស់បូកបន្ត) ក្នុងករណីថ្លៃដើមមិនអាចអនុវត្តបាន ការវាយតម្លៃទ្រព្យឡើងវិញជំនួសថ្លៃដើមអាចនឹងត្រូវប្រើប្រាស់។

ផ្នែកទី១

ការទទួលស្គាល់ចំណាយ

ស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវទទួលស្គាល់ប្រតិបត្តិការចំណាយរួមមាន ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក ចំណាយការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ ចំណាយមូលធន ចំណាយលើការផ្ទេរ នៅពេលដែលប្រតិបត្តិការចំណាយ ឬ ព្រឹត្តិការណ៍ដែលបណ្តាលឱ្យមានការចំណាយកើតឡើង។ ចំណាយ គឺជាប្រតិបត្តិការដែលនាំឱ្យមានការថយចុះនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងអំឡុងពេលរាយការណ៍ក្នុងទម្រង់នៃការហូរចេញ ឬ ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ឬ ការកើនឡើងនៃបំណុលដែលនាំឱ្យមានការថយចុះនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ ក្រៅពីទ្រព្យសកម្មដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបែងចែកទៅឱ្យម្ចាស់ភាគលាភ។

ជាទូទៅក្នុងការអនុវត្តការទទួលស្គាល់ចំណាយ កើតឡើងតាមពីររបៀបគឺ÷

- **របៀបទីមួយៈ** ការទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលដែលទំនិញ និង សេវាត្រូវបានទទួលនិងផ្តល់ឱ្យ
- **របៀបទីពីរៈ** ការទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលដែលមានព្រឹត្តិការណ៍ធ្វើឱ្យស្ថានភាពតារាងតុល្យការរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈចុះថយ ក្នុងនោះរួមមាន ការថយចុះទ្រព្យ ឬ ការកើនឡើងនូវបំណុល របស់អង្គភាពរាយការណ៍ជាដើម។ ជាក់ស្តែងក្នុងស្ថានភាពមួយចំនួនក៏អាចបណ្តាលឱ្យមានជាចំណាយផងដែរ មិនមែនដោយសារតែបំណុលត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងទ្រព្យសកម្មមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់នោះទេ ប៉ុន្តែគឺដោយសារទ្រព្យសកម្មដែលមានស្រាប់បានថយចុះតម្លៃ ដែលនាំឱ្យមានការទទួលស្គាល់ជាចំណាយ នៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គភាពរាយការណ៍ស្តីពីការធ្លាក់ចុះតម្លៃតាមរយៈរំលស់។

១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក

ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក កើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈបានប្រើប្រាស់សេវាកម្មការងារដែលផ្តល់ជូនដោយមន្ត្រីបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ចំណាយនោះរួមមាន អត្ថប្រយោជន៍រយៈពេលខ្លី អត្ថប្រយោជន៍រយៈពេលវែង និងប្រាក់បៀវត្សរបស់បុគ្គលិក។ ស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក នៅពេល

បំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌទាំងអស់ដូចខាងក្រោម÷

ក. នៅពេលដែលបុគ្គលិកបានផ្តល់សេវា ជាថ្នូរដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ដែលនឹងត្រូវផ្តល់ជូនបុគ្គលិក នាពេលខាងមុខ និង

ខ. នៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាកម្មដែលអាចកើតមានឡើងពីការផ្តល់សេវារបស់មន្ត្រី ឬ បុគ្គលិក។

ក្នុងការអនុវត្ត ចំណាយប្រាក់ខែសម្រាប់មន្ត្រីរាជការសាធារណៈ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលទទួលបានតារាងតួលេខចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកពីក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។ ជាទូទៅ ប្រាក់ខែត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែដែលត្រូវបានបង់២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ តាមការផ្ទេរចូលគណនីធនាគារ របស់មន្ត្រី បុគ្គលិកផ្ទាល់តែម្តង។ ចំពោះចំណាយលើការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំខែ និងអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត ចំណាយដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបង្វិលសងតាមប្រាក់គោលនយោបាយ(អាហារ និង ប្រាក់ហោប៉ៅ) នឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយ នៅពេលដែលការស្នើសុំត្រូវបានទទួល និង អនុម័តដោយអាណាប័ក។

-លាភការ និងប្រាក់បំណាច់នៃអំណាចសាធារណៈ រួមមាន ខុទ្ទកាល័យព្រះបរមរាជវាំង ប្រាក់បំណាច់ ប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិកស្ថាប័នកំពូល ប្រាក់បំណាច់ នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រាក់បំណាច់ រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ និងអនុរដ្ឋលេខាធិការ ប្រាក់បំណាច់អង្គទូត លាភការទីប្រឹក្សា លាភការបេសកជន លាភការអ្នកជំនួយការ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែ ដែលត្រូវបានបង់ ២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលទទួលបានតារាងតួលេខចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកពីក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។

-លាភការនិងប្រាក់បំណាច់ បុគ្គលិកក្របខ័ណ្ឌអចិន្ត្រៃយ៍ រួមមាន បៀវត្សមូលដ្ឋាន ប្រាក់បំណាច់មុខងារត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែ ដែលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបង់ ២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ។ ចំពោះ ប្រាក់បំណាច់ម៉ោងបន្ថែម ប្រាក់កំរៃគុរុកោសល្យ ប្រាក់បំប៉នជីវភាពពិសេស ប្រាក់បំណាច់ទទួលខុសត្រូវ និងប្រាក់បំណាច់ការងារធ្ងន់ និងប៉ះពាល់សុខភាព នឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយ នៅពេលដែលការស្នើសុំត្រូវបានទទួល និង អនុម័តដោយអាណាប័ក។

-ប្រាក់បំណាច់ផ្សេងៗ រួមមាន រង្វាន់ប្រាក់បំណាច់បុគ្គលិកអង្គភាពផ្សេងៗ ប្រាក់បំណាច់គ្រូបង្គោលអង្គភាពផ្សេងៗ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងរបស់អង្គភាពដទៃទៀត ប្រាក់បំណាច់ផ្សេងៗ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែ ដែលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបង់២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលទទួលបានតារាងតួលេខចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកពីក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។

-ប្រាក់វិភាជន៍សង្គមសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងបុគ្គលិកផ្សេងៗ រួមមាន ឧបត្ថម្ភនិវត្តជន ប្រាក់វិភាជន៍សង្គមផ្សេងៗទៀតសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងបុគ្គលិកផ្សេងៗ ឧបត្ថម្ភដល់អ្នកសុំឈប់ពីការងារ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែ ដែលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបង់ ២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ។ ចំពោះការឧបត្ថម្ភមន្ត្រីមានជម្ងឺ អ្នកសម្រាលកូន មរណៈភាព គ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារនិងទព្វលភាព នឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយ នៅពេលដែលការស្នើសុំត្រូវបានទទួល និង អនុម័តដោយអាណាប័ក។

-ប្រាក់វិភាជន៍សង្គមសម្រាប់គ្រួសារមន្ត្រីរាជការ រួមមាន កូនមានអាយុចាប់ពី២០ ឆ្នាំចុះ ប្រាក់បំណាច់អ្នកក្នុងបន្ទុក

ឧបត្ថម្ភដល់កូនកំព្រារបស់មន្ត្រីរាជការ ប្រាក់វិភាជន៍សង្គមផ្សេងៗទៀតសម្រាប់គ្រួសារមន្ត្រីរាជការ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែ ដែលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបង់២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ។ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលទទួលបានតារាងតួលេខចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកពីក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។

-លាភការ និងប្រាក់បំណាច់នៃអំណាចរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយប្រចាំខែ ដែលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបង់២ដង ក្នុងខែនីមួយៗ។ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលទទួលបានតារាងតួលេខចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកពីក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។

២. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម

ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលទិញទំនិញ និងសេវាកម្មពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់។ ស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម នៅពេលបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម÷

ក. ទទួលបានទំនិញ ឬ សេវាកម្ម ណាមួយដោយផ្ទាល់ពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់ជាថ្នូរ ដែលជាករណីមានការទិញ/លក់ ឬ

ខ. ករណីដែលមានការព្រមព្រៀងទូទាត់ប្រាក់ជាមួយស្ថាប័នផ្សេងទៀត ការទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងត្រូវបានចុះហត្ថលេខាជាផ្លូវការ និងបានកំណត់ចំនួនទឹកប្រាក់ជាក់លាក់។

ជាក់ស្តែង ការអនុវត្តចំណាយលើការទិញទំនិញ និង សេវាកម្ម ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូននិងទទួល។ នៅក្នុងកាលៈទេសៈមួយចំនួន ការចំណាយទិញទំនិញអាចនាំឱ្យមានសន្និធិមិនមែនទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ដែលគោលការណ៍ណែនាំនៃការគ្រប់គ្រងសន្និធិមិនមែនទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង នឹងត្រូវរៀបចំនៅក្នុងគោលការណ៍ណែនាំដាច់ដោយឡែក។

-សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ថែទាំ រួមមាន សម្ភារផ្គត់ផ្គង់សម្អាត និងអនាម័យ សម្ភារផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ថែទាំអគារ ប្រាសាទ និងសំណង់ផ្សេងៗ សម្ភារផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ថែទាំផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន និងលូ សម្ភារផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ថែទាំសម្ភារឧបករណ៍ ប្រេងឥន្ធនៈ និងប្រេងរំអិល សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ថែទាំផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូន និងទទួល។

-សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ផ្នែករដ្ឋបាល រួមមាន សម្ភារការិយាល័យ សៀវភៅមើល និងឯកសារ ការបោះពុម្ពសម្ភារផ្គត់ផ្គង់ផ្នែករដ្ឋបាលផ្សេងៗ ស្បៀង ចំណីសត្វ ពូជ និងកូនរុក្ខជាតិ ផលិតផលការពារសុខុមាលភាពរុក្ខជាតិ និងជី ពូជសត្វ ឱសថ និងវត្ថុធាតុសម្រាប់បសុពេទ្យ ស្បៀងសម្រាប់រដ្ឋបាល ស្បៀងអាហារ និងផលិតផលកសិកម្មផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូននិងទទួល។

-សំលៀកបំពាក់ និងការតុបតែង រួមមាន ឯកសណ្ឋាន សំលៀកបំពាក់ការពារសុវត្ថិភាព មេដាយ សំលៀកបំពាក់ និងការតុបតែងផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូននិងទទួល។

-សម្ភារតូចតាច សង្ហារិម និងសម្ភារបរិក្ខារ រួមមាន សម្ភារនិងបរិក្ខារបច្ចេកទេសមិនមែនព័ត៌មានវិទ្យា សង្ហារិម សម្ភារប្រើប្រាស់ សម្ភារ និងឧបករណ៍ដឹកជញ្ជូន សម្ភារនិងបរិក្ខារបច្ចេកទេសព័ត៌មានវិទ្យា សម្ភារតូចតាច សង្ហារិម និងសម្ភារបរិក្ខារផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូននិងទទួល។

-ថាមពលនិងទឹក រួមមាន អគ្គិសនី ទឹក និងផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវ

បានផ្តល់ជូននិងទទួល។

-សម្ភារបរិក្ខារថែទាំសុខភាព រួមមាន បំពង់ហ្គាសនិងអុកស៊ីសែន សម្ភារបរិក្ខារពេទ្យ សម្ភារបរិក្ខារថែទាំសុខភាពផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលទំនិញ និង សេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូននិងទទួល។

-កិច្ចសន្យានៃការផ្តល់សេវាជាមួយសហគ្រាស រួមមាន សេវាអនាម័យ សេវារដ្ឋបាល សេវាផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាជួល ទិញសេវាកម្មត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-ការជួលមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន រួមមាន ការជួលមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន និងការជួលមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាជួល ទិញសេវាកម្មត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-ថ្លៃឈ្នួល និងបន្ទុក (អសង្ហារិម) ក្នុងនិងក្រៅប្រទេស រួមមាន ថ្លៃឈ្នួល និងបន្ទុក (អសង្ហារិម) ក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស និងថ្លៃឈ្នួល និងបន្ទុក (អសង្ហារិម) ផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាជួល ទិញសេវាកម្មត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-សោហ៊ុយបណ្តុះបណ្តាល ក្នុងនិងក្រៅប្រទេស និងផ្សេងៗ ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាជួល ទិញសេវាកម្មបណ្តុះបណ្តាល ត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-ការថែទាំនិងជួសជុល រួមមាន ការថែទាំដីធ្លី សួនច្បារ ព្រៃឈើ តំបន់ឆ្នេរ និងដែននេសាទ ការថែទាំ ជួសជុលអគារផ្សេងៗ និងប្រាសាទនិងផ្សេងៗ ការថែទាំ ជួសជុលផ្លូវ ផ្លូវលំ ស្ពាន និងលូ ការថែទាំបណ្តាញផ្សេងៗ ការថែទាំប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ការថែទាំ និងជួសជុលមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ការថែទាំនិងជួសជុលសម្ភារ និងឧបករណ៍បច្ចេកទេស និងការថែទាំនិងជួសជុលផ្សេងៗត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាជួល ទិញសេវាកម្មជួសជុសត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រង រួមមាន សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រងលើអគារ សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រងលើយានយន្ត សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រងលើសុខភាព សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រងផ្សេងៗទៀត ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាទិញសេវាកម្មធានារ៉ាប់រងត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រង សោហ៊ុយសិក្សាពិសោធន៍ សោហ៊ុយនៃការប្រើប្រាស់សេវា សោហ៊ុយនៃការប្រើប្រាស់សិទ្ធិត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាទិញសេវាកម្មត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

-ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងផ្សព្វផ្សាយ សារព័ត៌មាន និងឯកសារ សោហ៊ុយបេសកកម្មក្នុងប្រទេស សោហ៊ុយបេសកកម្មក្រៅប្រទេស ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលដែលការស្នើសុំត្រូវបានទទួល និង អនុម័តដោយអាណាប័ក។

-សោហ៊ុយធនាគារ និងសំណងកិច្ចសន្យា ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលកិច្ចសន្យាទិញសេវាកម្មត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងយោងតាមសារធាតុនៃកិច្ចសន្យា។

៣. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ

ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានខ្ចីប្រាក់ ដែលរួមមាន ការប្រាក់ និងចំណាយនានាពាក់ព័ន្ធនឹងការខ្ចីប្រាក់របស់ស្ថាប័នសាធារណៈ។ ចំណាយទាំងនោះរួមមាន÷

-ចំណាយលើការប្រាក់ខ្ចី

-ចំណេញ ខាតពីអត្រាប្តូរប្រាក់ ពីការខ្ចីប្រាក់ជារូបិយវត្ថុបរទេស ដែលតួលេខខុសគ្នានេះត្រូវបានចាត់ចូលជាផ្នែកមួយនៃចំណាយខ្ចីប្រាក់

-បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំប្រាក់កម្ចី។

ស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ នៅពេលបំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌទាំងអស់ដូចខាងក្រោម÷

ក.ចំណាយពីការខ្ចីប្រាក់ ត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយនៅពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង(នៅពេលទទួលបានប្រាក់កម្ចី) និង

ខ.ការកំណត់តាមស្តង់ដា ចំណាយពីការប្រាក់កម្ចីត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយ ទៅតាមរយៈពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង។

ក្នុងការអនុវត្ត ការចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំដំណើរការ ឬ ថ្លៃស្នើសុំប្រាក់កម្ចីត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយទាំងស្រុងនៅពេលដែលមានការតម្រូវឱ្យបង់។ ចំពោះបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ ការប្រាក់កម្ចីត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយទៅតាមរយៈពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង។

-បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុពីការប្រាក់នៃបំណុលក្នុងប្រទេស រួមមាន ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ធនាគារពាណិជ្ជ ប័ណ្ណរតនាគារ សញ្ញាប័ណ្ណ និងបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗទៀត ត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយទៅតាមរយៈពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង។ ការចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំដំណើរការ ឬ ថ្លៃស្នើសុំប្រាក់កម្ចីត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយទាំងស្រុង នៅពេលដែលមានការតម្រូវឱ្យបង់ លើកលែងតែមានការកំណត់ផ្សេងពីនេះដែលបានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងខ្ចី។

-បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុពីការប្រាក់នៃបំណុលក្រៅប្រទេស រួមមាន ពហុភាគី ទ្វេភាគី ពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយទៅតាមរយៈពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង។ ការចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំដំណើរការ ឬ ថ្លៃស្នើសុំប្រាក់កម្ចីត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយទាំងស្រុងនៅពេលដែលមានការតម្រូវឱ្យបង់ លើកលែងតែមានការកំណត់ផ្សេងពីនេះដែលបានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងខ្ចី។

៤. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយមូលធន

ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានទិញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង រួមមាន ទ្រព្យសម្បត្តិ រោងចក្រ គ្រឿងបរិក្ខារ ទ្រព្យសកម្មអរូបី និងទ្រព្យផ្សេងទៀត។ ជាទូទៅ ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ផលិត ឬ ផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬ សេវាកម្ម ដើម្បីជួលឱ្យអ្នកដទៃ ឬ សម្រាប់គោលបំណងរដ្ឋបាល និង ត្រូវបានប្រើប្រាស់ច្រើនជាងមួយការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍។

ជាកិច្ចការសំខាន់ ដែលតួលេខនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង រួមមាន ទ្រព្យសម្បត្តិ រោងចក្រ គ្រឿងបរិក្ខារ និងទ្រព្យផ្សេងទៀតត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងបង្ហាញនៅក្នុងតារាងតុល្យភាព។ នៅក្នុងស្ថានភាពខ្លះ កិច្ចការសំខាន់ដែលត្រូវពិចារណា ថាតើ ទំនិញដែលទទួលបាន គួរតែត្រូវបានប្រើប្រាស់ និងទទួលស្គាល់ជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលពេលវែង ឬ ផ្ទុយមកវិញត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយតែម្តង ដែលការទទួលស្គាល់និងកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យត្រូវអនុវត្តដូច ចំណុចទី២ **ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម**។ ទ្រព្យទាំងអស់នោះអាចត្រូវកត់ត្រាជាចំណាយមូលធន ដែលត្រូវទទួលស្គាល់ជាទ្រព្យទៅតាមអាយុកាលប្រើប្រាស់ ប្រសិនបើបានបំពេញលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង

ដូចខាងក្រោម÷

ក. ទ្រព្យសកម្មនោះ មានរូបរាងជារូបវ័ន្ត (លើកលែងតែទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងអរូបី)

ខ. ស្ថាប័នសាធារណៈមានសិទ្ធិទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ ឬ ដាក់កំហិតអ្នកដទៃពីការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មនោះ

គ. ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនាពេលអនាគត ឬ សក្តានុពលសេវាកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រព្យសកម្មនោះ

ឃ. ទ្រព្យសកម្មនោះមិនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងសម្រាប់លក់ ហើយទ្រព្យសកម្មនោះត្រូវបានរំពឹងថានឹងប្រើប្រាស់លើសពី ១២ ខែ

ង. ថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មនោះអាចត្រូវបានវាស់វែងជាក់លាក់ និង

ច. តម្លៃនៃទ្រព្យសកម្មនោះស្មើ ឬ លើសតម្លៃអប្បបរមានៃការទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង។

ជាការអនុវត្ត ការទទួលស្គាល់និងកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងត្រូវអនុវត្តតាមការណែនាំនៃប្រកាសលេខ ៣៥៤ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២ ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង។

៥. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ចំណាយពីការផ្ទេរ

ចំណាយពីការផ្ទេរ គឺជាការចំណាយដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការមិនមែនជាបន្តុកពន្ធ ដែលអង្គភាពផ្តល់នូវទ្រព្យសកម្មជាសេវា ឬ ទ្រព្យសកម្មផ្សេងទៀត ដល់អង្គភាពមួយទៀត (ដែលអាចជាបុគ្គល) ដោយមិនទទួលបានផលជាសេវា ឬ ទ្រព្យសកម្មជាការតបស្នងដោយផ្ទាល់វិញទេ។ ឧទាហរណ៍ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចផ្តល់មូលនិធិជំនួយសម្រាប់គាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីចំនួន៤ ០០០ ០០០រៀល ទៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដោយមិនមានទទួលទំនិញ ឬ សេវាណាមួយដោយផ្ទាល់ជាការតបស្នងនោះទេ។ ជាទូទៅ ចំណាយពីការផ្ទេរកើតឡើងក្នុងករណី ដូចខាងក្រោម÷

ក. ចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ទេរ សម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីរបស់អង្គភាពផ្សេងទៀតនឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយផ្អែកទៅលើសេវាដែលបានផ្តល់ជូន ដោយមានមូលដ្ឋានក្នុងការរាយការណ៍។ ចំណាយបែបនេះនឹងត្រូវកត់ត្រាតាមប្រភេទនៃមាតិកាចំណាយ។

ខ. ចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ទេរ ប្រភេទជាការផ្តល់ជំនួយសាច់ប្រាក់ ដែលត្រូវផ្តល់ជូនអ្នកទទួលតែម្តង។ ចំណាយនេះមិនតម្រូវឱ្យមានការកត់ត្រាតាមមុខសញ្ញាចំណាយ ឬតាមប្រភេទនៃមាតិកាចំណាយទេ។ ចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលចុះហត្ថលេខាលើឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ជំនួយសាច់ប្រាក់។ ការសន្យាពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ជំនួយនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវទទួលស្គាល់ជាបំណុលជាយថាហេតុ នឹងចុះជាចំណាយនៅដើមឆ្នាំនីមួយៗដែលមានការផ្តល់សាច់ប្រាក់។

ក្នុងការអនុវត្ត រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអនុវត្តចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ទេរ ក្រោមរូបភាពដូចខាងក្រោម÷

-ឧបត្ថម្ភធន និងផ្តល់ជំនួយដល់អង្គភាពរាជរដ្ឋាភិបាល នៅតាមមូលដ្ឋាន អង្គការជាតិ និង អង្គការអន្តរជាតិ ស្ថាប័ន-សាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងស្ថាប័នផ្សេងទៀត។ ជាងនេះទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលបានរួមចំណែកឧបត្ថម្ភដល់អង្គការ សមាគម និងអង្គការអន្តរជាតិនៅក្នុងតាមបណ្តាប្រទេសនានាផងដែរ។ ប្រសិនបើការឧបត្ថម្ភធន និងផ្តល់ជំនួយជាសាច់ប្រាក់ទាំងនេះ បើកផ្តល់ជូន អ្នកទទួលផលតែម្តង ចំណាយនេះមិនតម្រូវឱ្យមានការកត់ត្រាតាមប្រភេទនៃមាតិកាចំណាយទេ។ ចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់ នៅពេលដែលមានការចុះហត្ថលេខាពីការផ្តល់ជំនួយសាច់ប្រាក់នោះ។

ការសន្យា ពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភធននៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវទទួលស្គាល់ជាបំណុលជាយថាហេតុ នឹងចុះជាចំណាយនៅដើមឆ្នាំនីមួយៗដែលមានការផ្តល់សាច់ប្រាក់។

-ឧបត្ថម្ភអត្ថប្រយោជន៍សង្គម រួមមាន អត្ថប្រយោជន៍របបសន្តិសុខសង្គម ជំនួយសង្គមដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ឧបត្ថម្ភដល់អង្គភាពដែលមានលក្ខណៈសង្គម និងវប្បធម៌ ឧបត្ថម្ភដល់អង្គការមូលដ្ឋាន និងគាំទ្រកម្មវិធីផ្សេងៗ ចំណាយអន្តរាគមន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ចំណាយអន្តរាគមន៍ផ្នែកសង្គមកិច្ចនិងវប្បធម៌។ ប្រសិនបើការឧបត្ថម្ភធន និងផ្តល់ជំនួយជាសាច់ប្រាក់ទាំងនេះ បើកផ្តល់ជូន អ្នកទទួលផលតែម្តង ចំណាយនេះមិនតម្រូវឱ្យមានការកត់ត្រាតាមប្រភេទនៃមាតិកាចំណាយទេ។ ចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់ នៅពេលចុះហត្ថលេខាពីការផ្តល់ជំនួយសាច់ប្រាក់។ ការសន្យាពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភធននៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវទទួលស្គាល់ជាបំណុលជាយថាហេតុ នឹងចុះជាចំណាយនៅដើមឆ្នាំនីមួយៗដែលមានការផ្តល់សាច់ប្រាក់។

ផ្នែកទី២

ការវាស់វែងចំណាយ

ចំណាយចរន្តនិងចំណាយមូលធន ត្រូវបានវាស់វែងដំបូងតាមមូលដ្ឋានតម្លៃសមស្របដែលបានព្រមព្រៀងគ្នារវាងភាគីទាំងពីរដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចសន្យា ឬ វិក្កយបត្រ។ ចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិ រោងចក្រ និងគ្រឿងបរិក្ខារ ការទទួលស្គាល់ដំបូងត្រូវតែបានវាស់វែងដោយតម្លៃសមស្រប ឬ តម្លៃទីផ្សារ។ ដោយសារការកំណត់តម្លៃនៃទ្រព្យសកម្មទាំងនេះ ពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់ចំណាយបង្គរផងដែរ ដូចជាការធ្វើរំលស់ និងការធ្លាក់ចុះតម្លៃរបស់ទ្រព្យសកម្ម ដែលស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយរបស់អង្គភាពផងដែរ។ ការវាស់វែងបន្ទាប់នៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ត្រូវយកតាមតម្លៃថ្លៃដើមដករំលស់ និងការធ្លាក់ចុះតម្លៃពីការខូចខាតទ្រព្យសកម្ម(ប្រសិនបើមាន)។ ក្នុងករណីដែលមិនអាចកំណត់ថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មបាន ការវាយតម្លៃឡើងវិញនៃទ្រព្យសកម្មនោះនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការកំណត់តម្លៃ។

ជំពូកទី៣

ចំណាយបង្គរនិងបំណុលជាយថាហេតុ

ចំណាយបង្គរ ឬ គណនីត្រូវសងអាចកើតមានឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈធ្វើប្រតិបត្តិការចំណាយ និងមិនទាន់ទូទាត់សាច់ប្រាក់ជូនអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ដូចជា ការទទួលបានទំនិញ និង សេវាកម្ម ដោយកំពុងរង់ចាំការទូទាត់។ បំណុលជាយថាហេតុ(Contingent liability) កើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈធ្វើសកម្មភាពដែលនាំឱ្យកើតបំណុលជាសក្តានុពល ដែលអាចប្រែជាបំណុលជាក់ស្តែងប្រសិនព្រឹត្តិការណ៍ពិតកើតឡើង ដូចជាការសន្យាផ្តល់ជំនួយមិនផ្លូវការ ជាដើម។

១. ចំណាយបង្គរ

ចំណាយបង្គរ ឬ គណនីត្រូវសងត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេល ទំនិញ ឬ សេវាកម្ម ត្រូវបានទទួល ឬ ផ្គត់ផ្គង់ភ្ជាប់មកជាមួយនូវវិក្កយបត្រ ឬ ការព្រមព្រៀងគ្នាជាផ្លូវការជាមួយអ្នកលក់ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានទូទាត់សាច់ប្រាក់នៅឡើយ(ឧទាហរណ៍ ការចំណាយលើទំនិញ និង សេវាកម្ម ដូចជា ចំណាយលើការជួល សេវាអ៊ីនធឺណិត អគ្គិសនី និងថ្លៃទឹក ជាដើម។ល។) ដែលចំណាយបង្គរនេះនឹងត្រូវទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់នៅពេលក្រោយ។ ដូច្នេះចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍ដែលកើតឡើង មិនមែនទទួលស្គាល់នៅពេលសាច់ប្រាក់ទូទាត់នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទបន្ទាប់នោះទេ។

ឧទាហរណ៍ ស្ថាប័នសាធារណៈ ក. បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសន្យាសម្រាប់ការជាវអ៊ីនធឺណិតក្នុងតម្លៃ ១ លានរៀល ក្នុងមួយខែ ដោយបង់ប្រាក់ជូនអ្នកផ្តល់សេវាអ៊ីនធឺណិតរៀងរាល់៣ ខែម្តងបន្ទាប់ពីបានប្រើប្រាស់។ វិក្កយបត្រត្រូវបានផ្ញើជូនទៅស្ថាប័នសាធារណៈ ក. ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០X១ សម្រាប់ថ្លៃការប្រើប្រាស់ចំនួន៣ ខែ ដោយគិតចាប់ពី ខែវិច្ឆិកា ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០ និង ខែមករា ឆ្នាំ២០X១។ ដូចនេះស្ថាប័នសាធារណៈ ក. ត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយចំនួន២ ខែ ត្រូវនឹងទឹកប្រាក់ចំនួន២ លានរៀល ក្នុងការិយបរិច្ឆេទឆ្នាំ២០X០ ទោះបីជាការបង់ប្រាក់មិនទាន់ត្រូវបានធ្វើក៏ដោយ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. កត់ត្រាចំណាយបង្គរពីការប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិតចំនួន២ខែ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី សោហ៊ុយទូរគមនាគមន៍	៦១១៤២	២ 000 000
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤00១	២ 000 000
ទី២. កត់ត្រានៅពេលទូទាត់ប្រាក់ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០X១		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤00១	២ 000 000
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	២ 000 000

២. ការទទួលស្គាល់បំណុល

ការទទួលស្គាល់បំណុល(កាតព្វកិច្ចបច្ចុប្បន្ន) គឺជាកាតព្វកិច្ចចង ដែលនាំឱ្យមានការហូរចេញធនធានរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈ។ ស្ថាប័នសាធារណៈមានជម្រើសតិចតួច ឬ គ្មានតែម្តង ដើម្បីចៀសវាងបំពេញកាតព្វកិច្ចនេះ។ ការទទួលស្គាល់បំណុល គឺជាកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវអនុវត្តដោយជាក់លាក់ ដែលកើតឡើងមានការពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ។

កាតព្វកិច្ចបច្ចុប្បន្ន អាចត្រូវបានចែងក្នុងច្បាប់ ឬបទប្បញ្ញត្តិ ឬលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្សេងទៀត ដូចជា កាតព្វកិច្ចដាក់ប្រាក់ពិន័យ ឬ ប្រាក់ធានា។ គោលការណ៍នេះអាចកើតមានឡើងផងដែរក្នុងបរិបទនៃប្រតិបត្តិការទូទៅ ដូចជាការទទួលបានបុរេប្រទាន។

នៅក្នុងប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃ ស្ថាប័នសាធារណៈអាចទទួលធនធានមុនពេលព្រឹត្តិការណ៍ជាប់ពន្ធកើតឡើង ដូច្នេះ ចំនួនទឹកប្រាក់នៃការទទួលស្គាល់ជាបំណុល ត្រូវស្មើនឹងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានទទួលមុននឹងការទទួលស្គាល់ជាព្រឹត្តិការណ៍ជាប់ពន្ធកើតឡើង។ ការទទួលស្គាល់បំណុល ដែលកើតចេញពីកាតព្វកិច្ចបច្ចុប្បន្ន អាចប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាតែបំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម÷

ក. ទំនងថាវិហូរចេញនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចឬសក្តានុពលសេវាកម្មនាពេលអនាគត ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងត្រូវឱ្យមានការទូទាត់កាតព្វកិច្ច និង

ខ. ទឹកប្រាក់ដែលត្រូវទូទាត់អាចប៉ាន់ស្មានបានដោយជឿជាក់។

ឧទាហរណ៍ នៅថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៥ ក្រុមហ៊ុន ស៊ីអាយ (CI LTD) បានចូលរួមដេញថ្លៃផ្គត់ផ្គង់ក្រដាសអោយរដ្ឋ និងបានបង់ប្រាក់កក់ធានាការដេញថ្លៃ ចំនួន៨ ០០០ ០០០ ០០០រៀល ទៅក្នុងគណនីទោលរតនាគារ។ ពេលក្រុមហ៊ុន ស៊ីអាយ (CI LTD) ជោគជ័យក្នុងការដេញថ្លៃ ប្រាក់កក់នេះនឹងត្រូវប្តូរមកកក់ធានាការអនុវត្តកិច្ចសន្យាវិញ។ បន្ទាប់ពីការផ្គត់ផ្គង់ចប់សព្វគ្រប់ ក្រុមហ៊ុន ស៊ីអាយ (CI LTD) អាចដកប្រាក់នេះត្រឡប់ទៅវិញ។ ដូច្នេះ ស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវទទួលស្គាល់សាច់ប្រាក់កក់ធានាការដេញថ្លៃ ជាបំណុល។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
កត់ត្រាបំណុលចំនួន ៨ ០០០លានរៀល នៅថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៥		
ឥណពន្ធ គណនី ធនាគារ	១១....	៨ ០០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ប្រាក់កក់ធានាការអនុវត្តកិច្ចសន្យា	៤៧០៥	៨ ០០០ ០០០ ០០០

៣. ការទទួលស្គាល់បំណុលជាយថាហេតុ

បំណុលជាយថាហេតុ តម្រូវឱ្យមានតែការលាតត្រដាងនៅក្នុងកំណត់សម្គាល់នៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ តែមិនតម្រូវឱ្យមានការទទួលស្គាល់ និងកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យនោះទេ។ បំណុលជាយថាហេតុ ជាកាតព្វកិច្ចដែលអាចកើតឡើងពីព្រឹត្តិការណ៍កន្លងមក ហើយអាចកើតឡើងបាន អាស្រ័យទៅលើព្រឹត្តិការណ៍អនាគតមួយ ឬ ច្រើនទៀតដែលមានភាពមិនច្បាស់លាស់ និងមិនស្ថិតនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងទាំងស្រុងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការទទួលស្គាល់បំណុលជាយថាហេតុត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម ÷

ក. មិនទំនងថាវិហូរចេញនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាកម្មនាពេលអនាគត ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងត្រូវឱ្យមានការទូទាត់កាតព្វកិច្ច ឬ

ខ. មិនអាចប៉ាន់ស្មានលើទឹកប្រាក់ដែលត្រូវទូទាត់កាតព្វកិច្ច ដោយជឿជាក់បាន។

រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបង្ហាញអំពីបំណុលជាយថាហេតុនេះ ទៅតាមកម្រិតហានិភ័យក្នុងការរាយការណ៍នៅការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍ ដោយមានព័ត៌មានអំពីលក្ខណៈនៃបំណុលជាយថាហេតុនេះ លើកលែងតែលទ្ធភាពនៃការហូរចេញធនធាន

សម្រាប់ទូទាត់ត្រូវបានលុបចោល។

នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ក្នុងករណីរាជរដ្ឋាភិបាលមានការសន្យាដោយផ្ទាល់មាត់ ចំពោះការផ្តល់ជំនួយមានលក្ខណៈជាច្រើនឆ្នាំ ដល់អង្គភាពផ្សេងទៀត និង/ឬ ស្ថិតនៅក្រោមនីតិវិធីតតាំងផ្លូវច្បាប់ស្វែងរកសំណងការខូចខាត (កាតព្វកិច្ចបច្ចុប្បន្ន) ពីផលប៉ះពាល់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនេះត្រូវបានចាត់ទុកជាបំណុលជាយថាហេតុ។ **ឧទាហរណ៍** ក្នុងការប្តឹងផ្តល់ផ្លូវច្បាប់ទាមទារសំណង ប្រសិនបើមានការប្តឹងជំទាស់ពីស្ថាប័នសាធារណៈទៅលើបណ្តឹងនោះ ដោយមានការផ្តល់យោបល់ពីមេធាវីពីលទ្ធភាពដែលស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវមានកាតព្វកិច្ចសងសំណងនោះ គឺគ្មាន។ ក្នុងករណីនេះ គ្មានសំណងណាមួយត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយនោះទេ គ្រាន់តែ ត្រូវដាក់បង្ហាញជាបំណុលជាយថាហេតុ រហូតទាល់តែលទ្ធភាពនៃការទូទាត់ត្រូវបានចាត់ទុកថាលែងមាន។

៤. ចំណាយពន្យារ

ចំណាយពន្យារ ឬ ការបង់ប្រាក់ទូទាត់ជាមុនមិនត្រូវបានរាយការណ៍ក្នុងរបាយការណ៍ចំណូល ចំណាយទេ។ ផ្ទុយទៅវិញចំណាយពន្យារ ត្រូវបានកត់ត្រាថាជាទ្រព្យសកម្ម នៅក្នុងតារាងតុល្យការ រហូតដល់ចំណាយត្រូវបានទទួលស្គាល់។ នៅពេលចំណាយបានកើតឡើង នាំឱ្យទ្រព្យសកម្មត្រូវថយចុះ ហើយការចំណាយនោះនឹងត្រូវបានកត់ត្រា នៅលើរបាយការណ៍ចំណូល ចំណាយ។ ចំណាយពន្យារមានដូចជា ការបង់ប្រាក់មុនទៅតាមការកំណត់របស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ទៅលើការប្រើប្រាស់សេវាកម្ម ការជួល ជាដើម។

ឧទាហរណ៍÷ ការជួលអគារ

ក្រសួង ក. បានចុះកិច្ចសន្យាជួលអគារទំនេរនិងមិនប្រើប្រាស់ពីក្រុមហ៊ុនភ្នំពេញថ្មីរ ក្នុងតម្លៃ៦ ០០០ ០០០រៀល ក្នុងមួយខែ។ កិច្ចសន្យាតម្រូវឱ្យភាគីអ្នកជួលបង់ថ្លៃឈ្នួលប្រចាំខែជាមុនក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរត្រឹមថ្ងៃទី១០ បន្ទាប់ពីទទួលបានវិក្កយបត្រទូទាត់។ វិក្កយបត្រទទួលបាននៅថ្ងៃទី៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០X១ សម្រាប់ថ្លៃជួលក្នុងខែមេសា។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	**ចំនួនជារៀល**
ទី១. ពេលទទួលបានវិក្កយបត្រ នៅថ្ងៃទី៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០X១		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឥណាយិក	១៥០៥៥	៦ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	៦ ០០០ ០០០
ទី២. កាត់ចូលជាចំណាយក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ២០X១		
ឥណពន្ធ គណនី ថ្លៃឈ្នួល និងបន្ទុក (អសង្ហារឹម) ក្នុងប្រទេស	៦១០៣១	៦ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឥណាយិក	១៥០៥៥	៦ ០០០ ០០០

ជំពូកទី៤

គណនេយ្យកម្មលើការទទួលស្គាល់ចំណាយ

ស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវទទួលស្គាល់ចំណាយ និងចំណាយបង្គរ នៅពេលដែលព្រឹត្តិការណ៍ដែលនាំឱ្យចំណាយនោះកើតឡើង។ ចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ដែលនាំឱ្យមានចំណាយ និងចំណាយបង្គរសម្រាប់ស្ថាប័នសាធារណៈមានដូចខាងក្រោម÷

ក. ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក កើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈបានប្រើប្រាស់សេវាកម្មការងារ ដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ក្នុងនោះ ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក រួមមាន ប្រាក់បៀវត្ស អត្ថប្រយោជន៍រយៈពេលខ្លី អត្ថប្រយោជន៍រយៈពេលវែង និង អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀតរបស់បុគ្គលិក។

ខ. ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈបានទិញទំនិញ និងសេវាកម្មពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់។ ចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់ នៅពេលដែលទិញទំនិញ ឬ សេវាកម្មត្រូវបានប្រគល់ និងទទួល។

គ. បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈបានខ្ចីប្រាក់ ដែលរួមមាន ការប្រាក់ និង ចំណាយនានាពាក់ព័ន្ធនឹងការខ្ចីប្រាក់របស់ស្ថាប័នសាធារណៈដោយគិតតាមរយៈពេលនៃការខ្ចី។

ឃ. ចំណាយមូលធន ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈបានទិញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង រួមមាន ទ្រព្យសម្បត្តិ រោងចក្រ គ្រឿងបរិក្ខារ ទ្រព្យសកម្មអរូបី និងទ្រព្យផ្សេងទៀត។ ប្រសិនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់ជាទ្រព្យសកម្មៈពេលវែង ចំណាយមូលធននេះត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយតាមអាយុកាលប្រើប្រាស់ ឬ ផ្ទុយមកវិញចំណាយមូលធននេះត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយចរន្តទាំងអស់តែម្តង។

ង. ចំណាយពីការផ្ទេរ ចំណាយកើតឡើងនៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈ ផ្តល់ធនធានជាសេវា ឬ ទ្រព្យសកម្មផ្សេងទៀតដល់អង្គភាពមួយទៀត (ដែលអាចជានិតិបុគ្គល) ដោយមិនទទួលបានផលជាសេវា ឬ ទ្រព្យសកម្មជាការតបស្នងដោយផ្ទាល់វិញទេ។

ច. សំណេសចំណាយ គឺជាការទទួលបានមកវិញនូវសាច់ប្រាក់ ដែលត្រូវបានចាត់ជាចំណាយរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈរួចហើយ ដែលសំដៅលើចំណាយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រាក់បៀវត្ស និងប្រាក់បង្វិលសងពីស្ថាប័នសាធារណៈនានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ តាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈលេខ ១ អំពីការបង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៃគណនេយ្យមូលដ្ឋានបង្គរត្រូវធ្វើឡើងតាមគោលការណ៍និរន្តភាព(ongoing concern basis)។ ដូចនេះ ការធ្វើកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃសំណេសចំណាយ ត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម÷

-បើសំណេសចំណាយនោះកើតក្នុងឆ្នាំ កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យត្រូវកាត់កងនឹងចំណាយក្នុងឆ្នាំ

-បើសំណេសចំណាយនោះកើតឆ្លងឆ្នាំ កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យត្រូវចាត់ជាចំណូលក្នុងឆ្នាំបន្ទាប់។

ឆ. ការបង្វិលសងនៃពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម គឺជាការបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមជាសាច់ប្រាក់ជូនអ្នកបង់ពន្ធវិញតាមការស្នើសុំ ក្នុងករណីដែលបុគ្គល ឬអ្នកជាប់ពន្ធមធ្យម និងពន្ធធំ ឬស្ថានកុងស៊ុលបរទេស ឬភ្នាក់ងារកិច្ចសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសរបស់រដ្ឋាភិបាលបរទេសនានាពុំអាចទទួលបានការបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមនេះ តាមរយៈការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬ សេវាកម្មទៅអតិថិជននៅលើទីផ្សារ។ ដូចនេះ ការធ្វើកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ ការបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម

ត្រូវអនុវត្តស្របតាមគោលការណ៍នៃស្តង់ដាស្តីពីចំណូល។

ដើម្បីផ្តល់ភាពងាយស្រួលក្នុងការអនុវត្តនិងផ្សារភ្ជាប់ជាមួយលក្ខខណ្ឌក្នុងការទទួលស្គាល់ មុខសញ្ញាចំណាយនីមួយៗរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈ ឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ត្រូវបានរៀបចំតាមប្រភេទ និងតាមមាតិកាចំណាយរួមមាន÷

១. ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក

ឧទាហរណ៍ទី១÷ ចំណាយប្រាក់ខែរបស់មន្ត្រីរាជការសាធារណៈ

ប្រាក់ខែសម្រាប់មន្ត្រីរាជការសាធារណៈ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអចិន្ត្រៃយ៍ត្រូវបើកផ្តល់ ២ ដង ក្នុងមួយខែ លើកទី១ ចំនួន ៥០% ក្នុងសប្តាហ៍ទី ២ និងលើកទី២ ចំនួន ៥០% ផ្សេងទៀតក្នុងសប្តាហ៍ទី ៤ ក្នុងខែ តាមរយៈការផ្ទេរចូលគណនីធនាគារ។ ក្រសួងមុខងារសាធារណៈបានរៀបចំប្រាក់បៀវត្សប្រចាំខែចូល FMIS សម្រាប់ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X២ ចំនួន២០០ ០០០ ០០០រៀល នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X២។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	**ចំនួនជារៀល**
នៅពេលទទួលបានតួលេខប្រាក់បៀវត្សប្រចាំខែកក្កដា នាថ្ងៃទី១០		
ឥណពន្ធ គណនី បៀវត្សមូលដ្ឋាន	៦៤០២១	២០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ប្រាក់បៀវត្សនិងលាភការត្រូវសង	៤២០១	២០០ ០០០ ០០០
នៅពេលបើកផ្តល់ទី១ ៥០% ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X២		
ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់បៀវត្សនិងលាភការត្រូវសង	៤២០១	១០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	១០០ ០០០ ០០០
នៅពេលបើកផ្តល់ទី២ ៥០% ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X២		
ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់បៀវត្សនិងលាភការត្រូវសង	៤២០១	១០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	១០០ ០០០ ០០០

ឧទាហរណ៍ទី២÷ ចំណាយលើការបង្រៀនថែមម៉ោង

ចំណាយលើការបង្រៀនថែមម៉ោងសម្រាប់គ្រូដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលពិសេស ដែលរៀបចំឡើងដោយក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០X០។ ក្រសួងបានដាក់សំណើសុំប្រាក់ចំនួន៤ ០០០ ០០០រៀល ដើម្បីទូទាត់ផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភបន្ថែមពីលើប្រាក់បៀវត្ស ប្រចាំខែដល់គ្រូដែលបានបង្រៀនថែមម៉ោង។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	**ចំនួនជារៀល**
ពេលទទួលបានសំណើទូទាត់		
ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់បំណាច់ម៉ោងបន្ថែម	៦៤០២៣	៤ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ប្រាក់បៀវត្សនិងលាភការត្រូវសង	៤២០១	៤ ០០០ ០០០
នៅពេលទូទាត់		

ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់បៀវត្សនិងលាភការត្រូវសង	៤២០១	៤ 000 000
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	៤ 000 000

២. ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម

ឧទាហរណ៍ទី១÷ ការទិញទំនិញ

នៅថ្ងៃទី៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X៣ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានទិញស្រូវចំនួន ១០តោន ពីពាណិជ្ជករ និងបានទទួលស្រូវពីពាណិជ្ជករដែលមានតម្លៃជាទឹកប្រាក់ចំនួន១០០ 000 000រៀល។ ក្រសួងបានទទួលវិក្កយបត្រ ប័ណ្ណដឹកទំនិញ និងស្រូវ ព្រមទាំងបានចុះហត្ថលេខាទទួលស្រូវនៅថ្ងៃតែមួយ។

នៅពេលដែលទទួលបានទំនិញ វិក្កយបត្រ និងប័ណ្ណដឹកទំនិញ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទអាចទទួលស្គាល់ចំណាយ ដោយសារតែក្រសួងបានដឹងពីទឹកប្រាក់ចំណាយ ហានិភ័យ និងសិទ្ធិក្នុងនាមជាម្ចាស់ទំនិញត្រូវបានផ្ទេរទៅក្រសួង ហើយពាណិជ្ជករក៏បានបំពេញកាតព្វកិច្ចរួចរាល់។ នៅពេលទំនិញត្រូវបានប្រគល់ជូន ក្រសួងអាចទទួលស្គាល់ជាចំណាយបាន ហើយត្រូវកត់ត្រាក្នុងគណនីត្រូវសងនូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលនឹងទូទាត់ជូនពាណិជ្ជករ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. នៅថ្ងៃទី៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X៣ ពេលទទួលបានវិក្កយបត្រនិងស្រូវ		
ឥណពន្ធ គណនី ស្បៀង	៦០០៣១	១០០ 000 000
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	១០០ 000 000

នៅថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X៣ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានទូទាត់សាច់ប្រាក់១០០ 000 000រៀលជូនពាណិជ្ជករសម្រាប់ការទិញស្រូវដែលបានដឹកជញ្ជូនរួចរាល់។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី២. ពេលទូទាត់នៅថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X៣		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	១០០ 000 000
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	១០០ 000 000

ឧទាហរណ៍ទី២÷ ការជាវសេវាអ៊ីនធឺណិត

ស្ថាប័នសាធារណៈ ក បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសន្យាសម្រាប់ការជាវអ៊ីនធឺណិតក្នុងតម្លៃ១ លានរៀល ក្នុងមួយខែ ដោយបង់ប្រាក់ជូនអ្នកផ្តល់សេវាអ៊ីនធឺណិតរៀងរាល់ ៣ ខែម្តងបន្ទាប់ពីបានប្រើប្រាស់។ ដូច្នេះ វិក្កយបត្រត្រូវបានផ្ញើជូនទៅស្ថាប័នសាធារណៈ ក ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០X១ សម្រាប់ថ្លៃការប្រើប្រាស់ចំនួន៣ ខែ ដោយគិតចាប់ពី ខែវិច្ឆិកា ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០ និង ខែមករា ឆ្នាំ២០X១។ ដូចនេះស្ថាប័នសាធារណៈ ក ត្រូវទទួលស្គាល់ការចំណាយចំនួន២ ខែ ចំនួន២លានរៀល ក្នុងការិយបរិច្ឆេទឆ្នាំ២០X០ ដោយផ្អែកលើកិច្ចសន្យា ទោះបីជាការបង់ប្រាក់មិនទាន់ត្រូវបានធ្វើក៏ដោយ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
១. កត់ត្រាចំណាយបង្គរពីការប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិតចំនួន២ខែ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី សោហ៊ុយទូរគមនាគមន៍	៦១១៤២	២ 000 000
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	២ 000 000
២. កត់ត្រានៅពេលទូទាត់ប្រាក់ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០X១		
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	២ 000 000
ឥណពន្ធ គណនី ធនាគារ	១១....	២ 000 000

៣. បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ

ឧទាហរណ៍ទី១÷ បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុលើការប្រាក់កម្ចី

នៅថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០X០ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុបានព្រមព្រៀងទទួលប្រាក់កម្ចីចំនួន ៥ 000 000ដុល្លារ ក្រោមប្រាក់កម្ចីទ្វេភាគីពីសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ដែលមានឥណប្រតិទាន ៥ ឆ្នាំ ក្នុងអត្រាការប្រាក់ ៥% ក្នុង១ឆ្នាំ ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌពិសេសក្នុងការសងត្រលប់ប្រាក់ដើមនៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៤ ប៉ុន្តែត្រូវបង់ការប្រាក់រៀងរាល់ឆ្នាំ។ តារាងកាលវិភាគទូទាត់លម្អិតត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

កាលបរិច្ឆេទ	ប្រាក់ដើមជាដុល្លារ	ការប្រាក់ជាដុល្លារ	សមតុល្យប្រាក់ដើមដែលនៅសល់	ការទូទាត់ដោយក្រសួង
ថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០X០	៥ 000 000	0	៥ 000 000	0
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០	៥ 000 000	២៥0 000	៥ 000 000	២៥0 000
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X១	៥ 000 000	២៥0 000	៥ 000 000	២៥0 000
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X២	៥ 000 000	២៥0 000	៥ 000 000	២៥0 000
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៣	៥ 000 000	២៥0 000	៥ 000 000	២៥0 000
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៤	៥ 000 000	២៥0 000	0	៥ ២៥0 000
	សរុប	**១ ២៥0 000**	**0**	**៦ ២៥0 000**

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជាដុល្លារ
ទី១. កត់ត្រាការទទួលប្រាក់កម្ចីនៅថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ធនាគារ	១១....	៥ 000 000
ឥណទាន គណនី ការខ្ចីក្រៅប្រទេស ទ្វេភាគី	៥០០២២	៥ 000 000
ទី២. ការបង្គរចំណាយការប្រាក់ប្រចាំខែ		
ឥណពន្ធ គណនី ទ្វេភាគី	៦៦០២២	២០ ៨៣៣,៣៣

ឥណទាន គណនី ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងវិភាគទានត្រូវសង	៤០០២	២០ ៨៣៣,៣៣
ចំណាយការប្រាក់សរុបប្រចាំឆ្នាំ(២០ ៨៣៣,៣៣ x ១២) ២៥០ ០០០ដុល្លារ		
ទី៣. ពេលទូទាត់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងវិភាគទានត្រូវសង	៤០០២	២៥០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	២៥០ ០០០

ឧទាហរណ៍ទី២÷ បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុពីការខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ ADB

នៅថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X០ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុបានយល់ព្រមទទួលប្រាក់កម្ចីចំនួន ៥ ០០០ ០០០ដុល្លារ ក្រោមប្រាក់កម្ចីពហុភាគីពីធនាគារ ADB ដែលមានឥណប្រតិទាន ៥ ឆ្នាំ ក្នុងអត្រាការប្រាក់ ៥% ក្នុង ១ឆ្នាំ ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌពិសេសក្នុងការសងត្រលប់ប្រាក់ដើមនៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៤ ប៉ុន្តែត្រូវបង់ការប្រាក់រៀងរាល់ឆ្នាំ។ តារាងកាលវិភាគទូទាត់លម្អិត ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

កាលបរិច្ឆេទ	ប្រាក់ដើមជាដុល្លារ	ការប្រាក់ជាដុល្លារ	សមតុល្យប្រាក់ដើមដែលនៅសល់	ការទូទាត់ដោយក្រសួង
ថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X០	៥ ០០០ ០០០	០	៥ ០០០ ០០០	០
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០	៥ ០០០ ០០០	១២៥ ០០០	៥ ០០០ ០០០	១២៥ ០០០
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X១	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X២	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៣	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X៤	៥ ០០០ ០០០	២៥០ ០០០	០	៥ ២៥០ ០០០
	សរុប	**១ ១២៥ ០០០**	**០**	**៦ ១២៥ ០០០**

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	**ចំនួនជាដុល្លារ**
ទី១. កត់ត្រាការទទួលប្រាក់កម្ចីនៅថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ធនាគារ	១១....	៥ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ការខ្ចីក្រៅប្រទេស ពហុភាគី	៥០០២១	៥ ០០០ ០០០
ទី២. ការបង្គរចំណាយការប្រាក់ប្រចាំខែ		
ឥណពន្ធ គណនី ពហុភាគី	៦៦០២១	២០ ៨៣៣,៣៣
ឥណទាន គណនី ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងវិភាគទានត្រូវសង	៤០០២	២០ ៨៣៣,៣៣
ចំណាយការប្រាក់សរុបប្រចាំឆ្នាំ(២០ ៨៣៣,៣៣ x ៦) ១២៥ ០០០ដុល្លារ		
ទី៣. ពេលទូទាត់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០X០		

ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងវិភាគទានត្រូវសង	៤០០២	១២៥ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	១២៥ ០០០

៤. ចំណាយមូលធន

ឧទាហរណ៍ទី១÷ ចំណាយរំលស់ផ្លូវ

ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូនសាងសង់ផ្លូវលេខ៥៥ ដោយចំណាយអស់ទឹកប្រាក់សរុបចំនួន៤ ៥០០ ០០០ ០០០រៀល។ ផ្លូវលេខ៥៥នេះ ត្រូវបានស្ថាបនារួចរាល់ជាស្ថាពរ និងត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដោយគណនេយ្យករសាធារណៈនៅថ្ងៃទី២ ខែមករា ឆ្នាំ២០x១។ អាយុកាលប្រើប្រាស់ផ្លូវមានរយៈពេល៣០ឆ្នាំ និងមានតម្លៃកាកសំណល់ស្មើសូន្យ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររំលស់ថេរសម្រាប់ការគណនាចំណាយរំលស់។

$$\text{ចំណាយរំលស់ផ្លូវក្នុងមួយឆ្នាំ} = \frac{៤\ ៥០០\ ០០០\ ០០០ - 0}{៣០} = ១៥០\ ០០០\ ០០០\text{រៀល}$$

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	**ចំនួនជារៀល**
ទី១. កិច្ចបញ្ជិកាចំណាយមូលធន (ទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្ម)		
ឥណពន្ធ គណនី ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវទឹក	២១០៤១	៤ ៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤ ៥០០ ០០០ ០០០
ទី២. ពេលទូទាត់		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤ ៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១..	៤ ៥០០ ០០០ ០០០
ទី៣. ចំណាយរំលស់ផ្លូវ ក្នុងឆ្នាំ២០X១		
ឥណពន្ធ គណនី ទាយជ្ជទានឱ្យរំលស់អចលនកម្មរូបី	៦៨០១២	១៥០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី រំលស់ផ្លូវថ្នល់	២៨០៤១	១៥០ ០០០ ០០០

ឧទាហរណ៍ទី២÷ រំលស់រថយន្ត

ក្រសួង ក. ទិញរថយន្ត១គ្រឿងអស់ទឹកប្រាក់ចំនួន២៦០ ០០០ ០០០រៀល នៅថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០x១។ រថយន្តមានអាយុកាលប្រើប្រាស់ ៥ឆ្នាំ និងមានតម្លៃកាកសំណល់ចំនួន២០ ០០០ ០០០រៀល ព្រមទាំងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររំលស់ថេរសម្រាប់ការគណនាចំណាយរំលស់។

$$\text{រំលស់រថយន្តក្នុងមួយឆ្នាំ} = \frac{២៦០\ ០០០\ ០០០ - ២០\ ០០០\ ០០០}{៥} = ៤៨\ ០០០\ ០០០\text{រៀល}$$

$$\text{រំលស់រថយន្តក្នុងមួយខែ} = \frac{៤៨\ ០០០\ ០០០}{១២} = ៤\ ០០០\ ០០០\text{រៀល}$$

រំលស់រថយន្តសម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍ = ៤ ០០០ ០០០រៀល x ៧ ខែ = ២៨ ០០០ ០០០រៀល

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. កិច្ចបញ្ជិកាចំណាយមូលធន (ទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្ម)		
ឥណពន្ធ គណនី សម្ភារ ឧបករណ៍ដឹកជញ្ជូន	២១០៨១	២៦០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	២៦០ ០០០ ០០០
ទី២. ពេលទូទាត់		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	២៦០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១..	២៦០ ០០០ ០០០
ទី៣. ចំណាយរំលស់រថយន្ត ក្នុងឆ្នាំ២០X១		
ឥណពន្ធ គណនី ទាយជ្ជទានឱ្យរំលស់អចលនកម្មរូបី	៦៨០១២	២៨ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី សម្ភារ ឧបករណ៍ដឹកជញ្ជូន	២៨០៨១	២៨ ០០០ ០០០

៥. ចំណាយពីការផ្ទេរ

ឧទាហរណ៍ទី១÷ អំណោយជាមូលនិធិ

នៅថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខាលើការផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុដល់មូលនិធិក្នុងស្រុកសម្រាប់គាំពារសង្គមដល់ប្រជាជនដែលរងផលប៉ះពាល់ភាគច្រើននៃគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ មានទឹកប្រាក់ចំនួន៥០០ ០០០ ០០០រៀល ដែលនឹងត្រូវបើកផ្តល់នៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X០។ ចំណាយពីការផ្ទេរនេះចាត់ទុកថាជាការផ្តល់ជំនួយទាំងស្រុង ដោយសាច់ប្រាក់ទាំងអស់ ត្រូវបើកផ្តល់ជូនអ្នកទទួល។ ប្រតិបត្តិការនេះនឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយ នៅពេលមានការចុះហត្ថលេខាផ្តល់ជូនជាផ្លូវការក្នុងឆ្នាំ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. កត់ត្រាចំណាយ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ជំនួយដល់ប្រជាជនសម្រាកពេទ្យ និងចំណាយដំណើរការ របស់មណ្ឌលថែទាំសុខភាព	៦២០២១	៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៥០០ ០០០ ០០០
ទី២. កត់ត្រាពេលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបើកផ្តល់ ក្នុងឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	៥០០ ០០០ ០០០

ឧទាហរណ៍ទី២÷ អំណោយជាឧបត្ថម្ភធន

នៅថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខាលើការឧបត្ថម្ភធនដល់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ

រដ្ឋបាលមានទឹកប្រាក់ចំនួន៥០០ ០០០ ០០០រៀល ដែលនឹងត្រូវបើកផ្តល់នៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X០។ ចំណាយពីការផ្ទេរនេះចាត់ទុកថាជាការផ្តល់ជំនួយទាំងស្រុង ដោយសាច់ប្រាក់ទាំងអស់ ត្រូវបើកផ្តល់ជូនអ្នកទទួលទាំងស្រុង។ ប្រតិបត្តិការនេះនឹងត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយ នៅពេលចុះហត្ថលេខាផ្តល់ជូនជាផ្លូវការក្នុងឆ្នាំ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. កត់ត្រាចំណាយ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ឧបត្ថម្ភធនជាហិរញ្ញវត្ថុដល់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈមានលក្ខណៈរដ្ឋបាល	៦៥០៣១	៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ប្រាក់បញ្ញើរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលជាប្រាក់រៀល	៤៤០៥១	៥០០ ០០០ ០០០
ទី២. កត់ត្រាពេលសាច់ប្រាក់ត្រូវបានបើកផ្តល់ ក្នុងឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ប្រាក់បញ្ញើរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ជាប្រាក់រៀល	៤៤០៥១	៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	៥០០ ០០០ ០០០

៦. សំណោសចំណាយ

ឧទាហរណ៍ទី១÷ សំណោសចំណាយក្នុងឆ្នាំ

ប្រាក់ខែសម្រាប់មន្ត្រីសាធារណៈសម្រាប់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០ ចំនួន២ ៥០០ ០០០ ០០០រៀល ត្រូវបានបើកផ្តល់រួចរាល់ក្នុងសប្តាហ៍ទី បួន នៃខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រសួង ក. មួយចំនួនបានបង្វិលប្រាក់ខែសងមកវិញដោយសារតែមន្ត្រីមួយចំនួនបានស្លាប់ ឬ លាលែងពីតំណែងតែនៅទទួលបានប្រាក់ខែ។ ទឹកប្រាក់បង្វិលសងវិញមានចំនួន២០ ០០០ ០០០រៀល ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X០។ ក្នុងករណីនេះសំណោសចំណាយប្រាក់ខែបានកើតឡើងដែលត្រូវកាត់ចេញពីខ្ទង់ចំណាយប្រាក់ខែ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. កត់ត្រាចំណាយប្រាក់ខែ នៅថ្ងៃ៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី បៀវត្សមូលដ្ឋាន	៦៤០២១	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ទី២. កត់ត្រាពេលមានសំណោសចំណាយក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ធនាគារ	១១....	២០ ០០០ ០០០

ឥណទាន គណនី បៀវត្សមូលដ្ឋាន	៦៤០២១	២០ ០០០ ០០០

បញ្ជាក់៖លេខនាគណនេយ្យខាងលើនេះ ពុំបានបង្ហាញគណនីចម្លងបណ្តោះអាសន្នទេ។

ឧទាហរណ៍ទី២៖ សំណោសចំណាយឆ្លងឆ្នាំ

ប្រាក់ខែមន្ត្រីសាធារណៈសម្រាប់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០ ចំនួន២ ៥០០ ០០០ ០០០រៀល ត្រូវបានបើកផ្តល់រួចរាល់ក្នុងសប្តាហ៍ទីបួននៃខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រសួង ក. បានបង្វិលប្រាក់ខែសងមកវិញដោយសារតែមន្ត្រីមួយចំនួនបានស្លាប់ ឬ លាលែងពីតំណែង ប៉ុន្តែនៅមិនទាន់កាត់ចេញពីតារាងបៀវត្ស។ ទឹកប្រាក់បង្វិលសងវិញមានចំនួន២០ ០០០ ០០០រៀល ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០X១។ ក្នុងករណីនេះ សំណោសចំណាយប្រាក់ខែបានកើតឡើង ដែលត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលក្នុងឆ្នាំបន្ទាប់តែម្តង។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. កត់ត្រាចំណាយប្រាក់ខែ នៅថ្ងៃ៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី បៀវត្សមូលដ្ឋាន	៦៤០២១	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ទី២. កត់ត្រាពេលមានសំណោសចំណាយក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០X១		
ឥណពន្ធ គណនី ធនាគារ	១១....	២០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ផលហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត	៧៦៩៨១	២០ ០០០ ០០០

បញ្ជាក់៖លេខនាគណនេយ្យខាងលើនេះ ពុំបានបង្ហាញគណនីចម្លងបណ្តោះអាសន្នទេ។

៧. ការបង្វិលសងប្រាក់ពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម

ឧទាហរណ៍៖ ការបង្វិលសងប្រាក់ពន្ធលើតម្លៃបន្ថែមក្នុងឆ្នាំ

ក្រុមហ៊ុន ABC investment co. គឺជាសហគ្រាសធនមធ្យមដែលនាំចេញទំនិញនិងសេវាកម្ម។ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០X០ ក្រុមហ៊ុននេះមានចំនួនឥណទានពន្ធលើតម្លៃបន្ថែមលើធាតុចូលនៃចំនួន២ ៥០០ ០០០ ០០០រៀល ដែលត្រូវស្នើសុំការបង្វិលសងជាសាច់ប្រាក់វិញ។ ក្រុមហ៊ុន ABC investment co បានដាក់សំណើសុំបង្វិលសងប្រាក់ពន្ធលើតម្លៃបន្ថែមទៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យនិងធ្វើសវនកម្មរួចរាល់ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារនឹងស្នើសុំការអនុម័តពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងជាចុងក្រោយនៅពេលទទួលបានការអនុម័តយល់ព្រមរួចរាល់ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ នឹងចេញលិខិតឆ្លើយតបទៅអ្នកស្នើសុំវិញដោយភ្ជាប់ជាមួយនឹងការផ្ទេរប្រាក់បង្វិលសងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X០។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. ពេលទទួលបានការអនុម័តពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី ការបង្វិលសងវិញនូវពន្ធនិងអាករ	៧០០៩១	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ទី២. ពេលទូទាត់សាច់ប្រាក់ក្នុង ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	២ ៥០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	២ ៥០០ ០០០ ០០០

៨. **ការកែតម្រូវក្រោយពីការទទួលស្គាល់ចំណាយ** ក្នុងករណីមានតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការកែតម្រូវប្រតិបត្តិការដែលបានទទួលស្គាល់ពីមុន ស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដូចមានកំណត់ក្នុងស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈអន្តរជាតិ លេខ១៤ ស្តីពីព្រឹត្តិការណ៍បន្ទាប់ពីការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍។

ជំពូកទី៥

ការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង

គណនីត្រូវសងគឺជាតួលេខដែលត្រូវទូទាត់សងទៅឱ្យម្ចាស់បំណុល ឬ អង្គភាពដទៃផ្សេងទៀតសម្រាប់ទូទាត់ថ្លៃសេវា ឬ ទំនិញ ឬ កាតព្វកិច្ចដែលមិនទាន់ទូទាត់។ គណនីត្រូវសង ជា ធាតុមួយនៃបំណុលរយៈពេលខ្លី នៃរបាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ។ គណនីត្រូវសង មិនអាចត្រូវបានលុបចេញដោយសារតែជាបំណុលដែលហួសកាលកំណត់ត្រូវសងនោះទេ។ បំណុលអាចលុបចោល ឬ ដកចេញពីរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុបាន លុះត្រាតែរាជរដ្ឋាភិបាលលែងមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការសងបំណុលប៉ុណ្ណោះ។ ជាទូទៅ គណនីត្រូវសង ត្រូវបានកាត់កងនៅពេលដែលបំណុលត្រូវបានទូទាត់គ្រប់ចំនួន និងចប់សព្វគ្រប់។ ក្នុងករណីខ្លះ គណនីត្រូវសងត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនអាចអនុវត្ត ដោយផ្អែកលើនីតិវិធីក្នុងកិច្ចសន្យា ឬ ច្បាប់ ដោយសារតែលក្ខខណ្ឌក្នុងកិច្ចសន្យាមិនត្រូវបានអនុវត្ត ឬ ដោយសារភាគីអ្នកផ្គត់ផ្គង់មិនមានបំណងបន្តផ្តល់សេវា ឬ ផ្គត់ផ្គង់ដូចដែលបានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង និងដោយមានការបញ្ជាក់ពីអាណាប័ក។

១. លក្ខខណ្ឌនៃការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង

ស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសងពីបញ្ជីគណនេយ្យក្នុងករណីដូចខាងក្រោម÷

ក. កាតព្វកិច្ចក្នុងការសងបំណុលលែងមាន នៅពេលដែលបំណុលត្រូវបានទូទាត់គ្រប់ចំនួន និងចប់សព្វគ្រប់ ឬ

ខ. កាតព្វកិច្ចក្នុងការសងបំណុលលែងមានតាមរយៈកិច្ចសន្យា និងច្បាប់ ដោយសារលក្ខខណ្ឌក្នុងកិច្ចសន្យាមិនត្រូវបានអនុវត្ត ឬ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកូនបំណុលមានជម្រើសក្នុងការបដិសេធសងបំណុលផ្នែកខ្លះ ឬ បំណុលទាំងស្រុងតែម្តង។

២. គណនេយ្យកម្មនៃការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង

ឧទាហរណ៍ទី១÷ ការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសង

នៅថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០X០ ក្រសួង ក. បានទិញ និងទទួលសម្ភារការិយាល័យ ពីហាង ABC ចំនួន៤ ០០០ ០០០រៀល ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌនៃការបង់ប្រាក់ដែលត្រូវធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេលពីរសប្តាហ៍បន្ទាប់ពីទទួលបានទំនិញ។ ក្រសួង ក. ទូទាត់សាច់ប្រាក់ជូននៅសប្តាហ៍ដំបូងនៃខែតុលា ឆ្នាំ២០X០។ ក្នុងករណីនេះបំណុលត្រូវបានលុបចេញបន្ទាប់ពីសាច់ប្រាក់ត្រូវបានទូទាត់រួចរាល់។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. ពេលទទួលបានទំនិញថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី សម្ភារការិយាល័យ	៦០០២១	៤ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤ ០០០ ០០០
ទី២. ពេលទូទាត់សាច់ប្រាក់បានទំនិញថ្ងៃទី២១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	៤ ០០០ ០០០

ឧទាហរណ៍ទី២÷ ការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសងតាមរយៈការដោះដូរទ្រព្យ

ស្ថាប័នសាធារណៈសម្រេចដោះដូរដីរដ្ឋបាល ជាមួយក្រុមហ៊ុនឯកជន ឈ្មោះ ABC Co., Ltd.។ ដីរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈមានតម្លៃ៤០០ ០០០ លានរៀល ដែលនឹងត្រូវដោះដូរជាមួយដីឯកជនមានតម្លៃ១០០ ០០០លានរៀល បូកនឹងអគាររដ្ឋបាលថ្មីមានតម្លៃ៣០០ ០០០លានរៀល ដែលត្រូវចេញលុយសាងសង់ដោយក្រុមហ៊ុន ABC។ ដីរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈនឹងត្រូវប្រគល់ទៅឱ្យក្រុមហ៊ុន ABC Co., Ltd ក្នុងរយៈពេលមួយខែ បន្ទាប់ពីអគាររដ្ឋបាលថ្មីនេះសាងសង់រួច និងប្រគល់ជូនរដ្ឋ។ ក្នុងករណីនេះបំណុលត្រូវបានលុបចេញ បន្ទាប់ពីស្ថាប័នសាធារណៈប្រគល់ដីជូនក្រុមហ៊ុន ABC។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. ពេលទទួលបានដី និងអគាររដ្ឋបាលពីក្រុមហ៊ុន ABC		
ឥណពន្ធ គណនី ដីធ្លី	២១០១១	១០០ ០០០ ០០០ ០០០
ឥណពន្ធ គណនី សំណង់អាគារ	២១០៣១	៣០០ ០០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤០០ ០០០ ០០០ ០០០
ទី២. ពេលប្រគល់ដីជូនក្រុមហ៊ុន ABC		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤០០ ០០០ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ដីធ្លី	២១០១១	៤០០ ០០០ ០០០ ០០០

ឧទាហរណ៍ទី៣÷ ការឈប់ទទួលស្គាល់គណនីត្រូវសងដោយមិនបន្តផ្គត់ផ្គង់

នៅថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០X០ ក្រសួង ក. បានទិញ និងទទួលសម្ភារការិយាល័យ ពីហាង ABC ចំនួន៤ ០០០ ០០០រៀល ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌនៃការបង់ប្រាក់ដែលត្រូវធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេលពីរសប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីទទួលបានទំនិញ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បន្ទាប់ពីទទួលបានទំនិញមួយសប្តាហ៍ក្រោយមក មានសម្ភារការិយាល័យមួយចំនួន ត្រូវបានពិនិត្យឃើញថាមិនមានគុណភាព និងមិនអាចយកមកប្រើការបានមានតម្លៃ៤០០ ០០០រៀល។ ក្រសួង ក. បានប្រាប់ក្រុមហ៊ុន ABC អំពីឧប្បត្តិហេតុនេះ និងយល់ព្រមកាត់បន្ថយតម្លៃទំនិញដែលខូចខាតនោះចំនួន៤០០ ០០០រៀល ដោយសារតែក្រុមហ៊ុន ABC មិនមានស្តុកទំនិញមកដូរ។ ក្រសួង ក. ទូទាត់សាច់ប្រាក់ជូននៅសប្តាហ៍ដំបូងនៃខែតុលា ២០X០។ ក្នុងករណីនេះបំណុលត្រូវបានលុបចេញ បន្ទាប់ពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់មិនមានស្តុកទំនិញថ្មីយកមកដូរ។

កិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យ

	មាតិកាគណនី	ចំនួនជារៀល
ទី១. ពេលទទួលបានទំនិញថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី សម្ភារការិយាល័យ	៦០០២១	៤ ០០០ ០០០
ឥណទាន គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤ ០០០ ០០០
ទី២. ពេលយល់ព្រមកាត់បន្ថយតម្លៃទំនិញដែលខូចខាតនោះចំនួន៤០០ ០០០រៀល		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៤០០ ០០០

ឥណទាន គណនី សម្ភារការិយាល័យ	៦០០២១	៤០០ ០០០
ទី៣. ពេលទូទាត់សាច់ប្រាក់បានទំនិញសប្តាហ៍ទី១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០X០		
ឥណពន្ធ គណនី អ្នកផ្គត់ផ្គង់	៤០០១	៣ ៦០០ ០០០
ឥណទាន គណនី ធនាគារ	១១....	៣ ៦០០ ០០០

ជំពូកទី៦

វិធីបដំណើរការនិងការរាយការណ៍នៃគណនីត្រូវសង

ជំពូកនេះបង្ហាញភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ វិធីបដំណើរការ និង ឯកសារតម្រូវសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ចំណាយ ការកត់ត្រា និងការរាយការណ៍នៃគណនីត្រូវសង។

១.ភាគីពាក់ព័ន្ធ

ភាគីពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃចំណាយ និងចំណាយបង្គររួមមាន÷

ក. អាណាប័ក សំដៅដល់អ្នកមានសិទ្ធិអំណាចគ្រប់គ្រាន់តាមច្បាប់ក្នុងការបញ្ជាកិច្ចប្រតិបត្តិការចំណូលនិងចំណាយថវិការបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងវង្វង់ឥណទានថវិការបស់ខ្លួន។

ខ. អ្នកត្រួតពិនិត្យថវិកា សំដៅដល់អង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកាសម្រាប់ថវិកាថ្នាក់ជាតិ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៧៥នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បំពេញមុខងារជាសេនាធិការលើការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តថវិកា។

គ. គណនេយ្យករសាធារណៈ សំដៅដល់ភ្នាក់ងាររបស់រដ្ឋ ដែលទទួលបន្ទុកលើកិច្ចការទទួលនិងគ្រប់គ្រងចំណូល ទូទាត់ចំណាយ រក្សាទុកដាក់និងគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ កាន់បញ្ជីគណនេយ្យ និងរៀបចំរបាយការណ៍ថវិកានិងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់រដ្ឋ។ គណនេយ្យករសាធារណៈ រួមមានគណនេយ្យកររតនាគារ គណនេយ្យករប្រចាំគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល គណនេយ្យករថវិកាឧបសម្ព័ន្ធ គណនេយ្យករគណនីពិសេសរតនាគារ និងគណនេយ្យករដែលអនុវត្តគណនេយ្យនៃថវិការដ្ឋដទៃទៀត។ គណនេយ្យកររតនាគារ រួមមាន គណនេយ្យកររតនាគារកណ្តាល និងគណនេយ្យកររតនាគាររាជធានី ខេត្ត។

ឃ. អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ទាំងនិវាសនជន និងអនិវាសជន ដែលជាអ្នកមានកាតព្វកិច្ចផ្គត់ផ្គង់ទំនិញនិងសេវាកម្មដល់រាជរដ្ឋាភិបាល។ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ក៏រួមបញ្ចូលមន្រ្តីដែលបម្រើការនៅក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាលផងដែរ។

ង. អ្នកទទួលផលផ្សេងទៀត សំដៅលើភាគីផ្សេងទៀតដែលទទួលផលពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកផ្គត់ផ្គង់

ច. និយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម គឺជាស្ថាប័នដែលទទួលបន្ទុកលើការកំណត់ស្តង់ដានៃអភិបាលកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្ម និងវិជ្ជាជីវៈនៅកម្ពុជាតាមរយៈការណែនាំអំពីបទដ្ឋាន ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា។

ឆ. អគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលមានភារកិច្ចអភិវឌ្ឍមុខងារនៅក្នុង FMIS ដើម្បីគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងគណនីត្រូវសង។

ជ. អគ្គនាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង គឺជាសេនាធិការរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលទទួលបន្ទុកពង្រឹងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព ប្រតិបត្តិការរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងនាំមុខក្នុងការអភិវឌ្ឍមុខងារសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល។

ឈ. អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ គឺជាស្ថាប័នសាធារណៈឯករាជ្យ និងរាយកាណ៍ដោយផ្ទាល់ជូនរដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងគោលបំណងផ្តល់ព័ត៌មាន និងទទួលបន្ទុកក្នុងការធ្វើសវនកម្មហិរញ្ញវត្ថុលើស្ថាប័នសាធារណៈ។

ញ. អគ្គាធិការដ្ឋាន គឺជាសេនាធិការឱ្យក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលទទួលបន្ទុកក្នុងការធ្វើអធិការកិច្ច

ហិរញ្ញវត្ថុលើអនុលោមភាពនិងសមិទ្ធកម្មនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងគ្រប់គ្រងហានិភ័យ តាមអនុសាសន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូរអភិវឌ្ឍ និងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធ។

២.វិហ្វរដំណើរការ

កិច្ចប្រតិបត្តិការចំណាយត្រូវអនុវត្តតាម៥(ប្រាំ)ដំណាក់កាល រួមមាន÷(១)-ការធានាចំណាយ (២)-ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម (៣)-ការជម្រះបញ្ជីចំណាយ (៤)-អាណាប័ណ្ណ និង (៥)-ការទូទាត់ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រានៃអនុក្រឹត្យលេខ ២៨៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកានិងគណនេយ្យសាធារណៈ។

៣. ឯកសារតម្រូវសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ចំណាយ

ឯកសារតម្រូវសម្រាប់ការទទួលស្គាល់ចំណាយ រួមមាន÷

- វិក្កយបត្រ
- អាណត្តិទូទាត់
- សក្ខីបត្រ
- លិខិតប្រគល់ ទទួល
- កិច្ចសន្យា ឬ កិច្ចព្រមព្រៀង
- ឯកសារផ្សេងទៀតតាមការចាំបាច់។

៤. សមតុល្យដើមគ្រានៃគណនីត្រូវសង

ក្នុងគណនីសៀវភៅធំ គណនីត្រូវសង គឺជាគណនីបំណុលរយៈពេលខ្លី ដោយសារទឹកប្រាក់ដែលត្រូវសងជាធម្មតាមានរយៈពេលត្រូវទូទាត់ក្នុងកំឡុងពេល ១០ថ្ងៃ ឬ ៣០ថ្ងៃ ឬ ៦០ថ្ងៃ។ ល ។ ជាទូទៅ សមតុល្យនៃគណនីត្រូវសងត្រូវបានបង្ហាញជាធាតុទីមួយ ឬ ទីពីរនៅក្នុងផ្នែកខាងលើគេនៃបំណុលរយៈពេលខ្លី នៃតារាងតុល្យការ។

សមតុល្យនៃគណនីត្រូវសងដែលពុំទាន់បានទូទាត់នៅក្នុងឆ្នាំការិយបរិច្ឆេទ ត្រូវយោងបន្តទៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទឆ្នាំបន្ទាប់។

គណនីត្រូវសង ត្រូវបានតាមដាននិងទូទាត់ឱ្យបានឆាប់រហ័ស(មិនឱ្យលើសពី ៦០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីគណនេយ្យករសាធារណៈទទួលបានការស្នើសុំទូទាត់) ដើម្បីជៀសវាងបញ្ហាបំណុលកកស្ទះ។

៥. ការរាយការណ៍គណនីត្រូវសង

គណនេយ្យករសាធារណៈ គឺជាអ្នកទទួលបន្ទុកក្នុងការរាយការណ៍អំពីស្ថានភាពនៃគណនីត្រូវទទួលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណាយ និងត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍នោះជូនស្ថាប័នសាធារណៈ ដើម្បីពិនិត្យនិងឯកភាពលើភាពត្រឹមត្រូវនៃគណនីត្រូវសង។ ក្នុងករណីដែលពិនិត្យឃើញថាត្រឹមត្រូវហើយ ស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវចុះហត្ថលេខាទទួលស្គាល់លើរបាយការណ៍នោះនិងផ្ញើជូនគណនេយ្យករសាធារណៈវិញដើម្បីមុខការបន្ត។ គណនេយ្យករសាធារណៈត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពរួមគណនីត្រូវសងដែលមានទម្រង់ដូចមានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ៣ នៃគោលការណ៍ណែនាំនេះ។

ក្នុងករណីដែលពិនិត្យឃើញថាពុំទាន់មានភាពត្រឹមត្រូវ ស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពគណនីត្រូវសងទៅគណនេយ្យករសាធារណៈវិញ ដើម្បីពិនិត្យនិងកែតម្រូវ។

របាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពនៃគណនីត្រូវទទួលដែលមានទម្រង់ដូចមានភ្ជាប់ជូនក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ២ នៃគោលការណ៍ណែនាំនេះ ត្រូវបញ្ជូនមកគណនេយ្យករសាធារណៈ យ៉ាងយូរត្រឹមថ្ងៃទី២៨ ខែកុម្ភៈ នៃឆ្នាំបន្ទាប់។

ឧបសម្ព័ន្ធ១៖ ការផ្គូផ្គងចំណាយជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជានិងអន្តរជាតិ

ប្រភេទចំណាយ តាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន	មាតិកា ចំណាយថវិកា	ប្រភេទចំណាយ តាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈ កម្ពុជានិងអន្តរជាតិ	លក្ខខណ្ឌនិងពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់
១. ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក	64	- ស្តង់ដាលេខ៣៩ ស្តីពី អត្ថប្រយោជន៍បុគ្គលិក	**១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់** - ចំណុច ២.១.១ នៃជំពូកទី២។ **២. ពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់** ក. នៅពេលដែលបុគ្គលិកបានផ្តល់សេវា ដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ដែលនឹងត្រូវផ្តល់ជូនបុគ្គលិកនៅពេលអនាគត និង ខ. នៅពេលដែលស្ថាប័នសាធារណៈទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សក្តានុពលសេវាកម្មដែលអាចកើត មានឡើងពីការផ្តល់សេវារបស់មន្ត្រីបុគ្គលិក។
លាភការ និងប្រាក់បំណាច់នៃអំណាចសាធារណៈ	6401		
លាភការនិងប្រាក់បំណាច់ បុគ្គលិកក្របខ័ណ្ឌអចិន្ត្រៃយ៍	6402		
ប្រាក់បំណាច់ផ្សេងៗ	6403		
លាភការ និងប្រាក់បំណាច់បុគ្គលិកមិនមែនក្របខ័ណ្ឌ	6404		
ប្រាក់វិភាជន៍សង្គមសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងបុគ្គលិកផ្សេងៗ	6405		
ប្រាក់វិភាជន៍សង្គមសម្រាប់គ្រួសារមន្ត្រីរាជការ	6406		
លាភការ និងប្រាក់បំណាច់នៃអំណាចរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	6407		
បន្ទុកបុគ្គលិកផ្សេងៗទៀត	6498		
២. ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម	60 61	- ស្តង់ដាលេខ១ ស្តីពីការដាក់បង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	**១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់** - ចំណុច ២.១.២. នៃជំពូកទី២។ **២. ពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់** ក. ទទួលបានទំនិញ ឬ សេវាកម្ម ណាមួយដោយផ្ទាល់ពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់ជាថ្នូរ ដែលជាករណីមានការទិញ/ លក់។ និង ខ.ពាក់ព័ន្ធនឹងការព្រមព្រៀងបង់ប្រាក់ជាមួយស្ថាប័ន
សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ថែទាំ	6001		
សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ផ្នែករដ្ឋបាល	6002		
ស្បៀងអាហារ និងផលិតផលកសិកម្ម	6003		
សំលៀកបំពាក់ និងការតុបតែង	6004		
សម្ភារតូចតាច សង្ហារិម និងសម្ភារបរិក្ខារ	6005		

ថាមពលនិងទឹក	6006		ផ្សេងទៀត ការទទួលស្គាល់ចំណាយនៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងជាផ្លូវការ ត្រូវបានចុះហត្ថលេខា និងបានកំណត់ចំនួនទឹកប្រាក់ជាក់លាក់។
សម្ភារបរិក្ខារថែទាំសុខភាព	6007		
សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ផ្សេងៗ	6098		
បម្រែបម្រួលសន្និធិ	6099		
កិច្ចសន្យានៃការផ្តល់សេវាជាមួយសហគ្រាស	6101		
ការជួលមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន	6102		
ថ្លៃឈ្នួល និងបន្ទុក(អសង្ហារិម) ក្នុងនិងក្រៅប្រទេស	6103		
សោហ៊ុយបណ្តុះបណ្តាល ក្នុងនិងក្រៅប្រទេស	6104		
ការថែទាំនិងជួសជុល	6105		
សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រង	6106		
សោហ៊ុយសិក្សាពិសោធន៍ សោហ៊ុយនៃការប្រើប្រាស់សេវា សោហ៊ុយនៃការប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងសំណងផ្សេងៗ	6107		
សោហ៊ុយដឹកជញ្ជូន	6108		
បុគ្គលិកខាងក្រៅ	6109		
ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងផ្សព្វផ្សាយ	6110		
សារព័ត៌មាន និងឯកសារ	6111		
សោហ៊ុយបេសកកម្មក្នុងប្រទេស	6112		
សោហ៊ុយបេសកកម្មក្រៅប្រទេស	6113		
សោហ៊ុយប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	6114		
សោហ៊ុយធនាគារ	6115		
សំណងកិច្ចសន្យា	6116		

សេវាកម្មផ្សេងៗទៀត	6198		
៣. បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ	66	-ស្តង់ដាលេខ៥ ស្តីពីបន្ទុកលើប្រាក់កម្ចី	**១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់** - ចំណុច ២.១.៤. នៃជំពូកទី២។ **២. ពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់** ក. ចំណាយពីការខ្ចីប្រាក់ ត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណាយនៅពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង ខ. ការកំណត់តាមស្តង់ដា ចំណាយពីការប្រាក់កម្ចីត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាចំណាយ ទៅតាមរយៈពេលដែលការខ្ចីកើតឡើង។
ការប្រាក់នៃបំណុលក្នុងប្រទេស	6601		
ការប្រាក់នៃបំណុលក្រៅប្រទេស	6602		
បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗទៀត	6698		
៤. ចំណាយមូលធន (រំលស់)	**យោងតាមប្រកាសលេខ ៣៩៤ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២ ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីកិច្ចបញ្ជិកាគណនេយ្យនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង។**	- ស្តង់ដាលេខ១៧ ស្តីពីទ្រព្យសម្បត្តិរោងចក្រ និងគ្រឿងបរិក្ខារ	**១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់** - ចំណុច ២.១.៣ នៃជំពូកទី២។ **២. ពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់** ក. ទំនងថាអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬ សេវាកម្មនាពេលអនាគតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រព្យនោះនឹងហូរចូលអង្គភាព ខ. ស្ថាប័នសាធារណៈមានសិទ្ធិលើការគ្រប់គ្រង និងចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិ គ. តម្លៃសមស្របនៃទ្រព្យអាចធ្វើការវាស់វែងបាន

៥. ចំណាយពីការផ្ទេរ		- ស្តង់ដាលេខ២៣ ស្តីពីចំណូលពីប្រតិបត្តិការមិនដោះដូរ (ការផ្ទេរ)	**១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់** - ចំណុច ២.១.១. នៃជំពូកទី២។ **២. ពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់** ចំណាយត្រូវទទួលស្គាល់ នៅពេលចុះហត្ថលេខាពីការផ្តល់ជំនួយសាច់ប្រាក់។
ឧបត្ថម្ភធន	65		
ឧបត្ថម្ភធនរវាងរដ្ឋបាលសាធារណៈ	6501		
ឧបត្ថម្ភធនដល់អង្គការសាធារណៈ	6502		
ឧបត្ថម្ភធនដល់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈមានលក្ខណៈរដ្ឋបាល	6503		
ឧបត្ថម្ភធនដល់សហគ្រាសសាធារណៈ	6504		
ឧបត្ថម្ភធនដល់សហគ្រាសឯកជន	6505		
វិភាគទានដល់អង្គការ សមាគម សហព័ន្ធអន្តរជាតិនានា	6506		
ការចូលរួមក្នុងការអនុវត្តគំរោង	6507		
ឧបត្ថម្ភអង្គការអន្តរជាតិ និងប្រទេសផ្សេងៗ	6508		
ការបង្វិលសងវិញនូវឧបត្ថម្ភធនពីក្រៅប្រទេសសម្រាប់ចំណាយវិនិយោគ	6509		
ឧបត្ថម្ភធនផ្សេងៗ	6598		
អត្ថប្រយោជន៍សង្គម	62		
អត្ថប្រយោជន៍របបសន្តិសុខសង្គម	6201		
ជំនួយសង្គមដល់ប្រជាពលរដ្ឋ	6202		
ឧបត្ថម្ភដល់អង្គភាពដែលមានលក្ខណៈសង្គម និងវប្បធម៌	6203		
ឧបត្ថម្ភដល់អង្គការមូលដ្ឋាន និងគាំទ្រកម្មវិធីផ្សេងៗ	6204		
ចំណាយអន្តរាគមន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច	6205		
ចំណាយអន្តរាគមន៍ផ្នែកសង្គមកិច្ចនិងវប្បធម៌	6206		
ឧបត្ថម្ភលើតាវកាលិក	6207		
អត្ថប្រយោជន៍សង្គមផ្សេងទៀត	6298		

៥. ចំណាយផ្សេងៗ (ពន្ធបន្ទុករបស់រដ្ឋ)	**63,70**	- ស្តង់ដាលេខ១ ស្តីពីការដាក់បង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	**១. លក្ខខណ្ឌនៃការទទួលស្គាល់** - ចំណុច ២.១.២ នៃជំពូកទី២។ **២. ពេលវេលានៃការទទួលស្គាល់** - ចំណាយបន្ទុកត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលបន្ទុកចំណាយត្រូវបានបង្កើត។
លតាប័ត្រ	**6301**		
បន្ទុកពន្ធគយលើការនាំចូលទំនិញ និងសម្ភារ	**6302**		
បន្ទុកពន្ធប្រថាប់ត្រា	**6303**		
បន្ទុកពន្ធលើផលទុននៃដីធ្លី ផ្ទះសម្បែង	**6304**		
អាករលើតម្លៃបន្ថែមលើទំនិញ និងសេវាជាបន្ទុករបស់រដ្ឋ	**6305**		
ពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន និងយានជំនិះគ្រប់ប្រភេទ ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ និងពន្ធលើប្រាក់ចំណូល	**6306**		
ពន្ធនិងអាករផ្សេងៗ	**6398**		
ការបង្វិលសងវិញនូវពន្ធនិងអាករផ្សេងៗ	**7009**		

ឧបសម្ព័ន្ធ២÷ គំរូរបាយការណ៍នៃគណនីត្រូវសង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

{Logo}
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគាររជាតិ
លេខ...................................

របាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាពគណនីត្រូវសង
របស់(ឈ្មោះស្ថាប័នសាធារណៈ)

ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២0XX

ថ្ងៃ...........ខែ...........ឆ្នាំ.......... ស័ក ព.ស..............
ធ្វើនៅ...............ថ្ងៃទី............ខែ.......ឆ្នាំ.............

ឯកតា÷រៀល

ល.រ.	គណនីត្រូវសង តាមប្រភេទចំណាយ	សមតុល្យដើមគ្រា	គណនីត្រូវសង ដែលបានកើតឡើងក្នុងឆ្នាំ	គណនីត្រូវសង ដែលបានទូទាត់ក្នុងឆ្នាំ	គណនីត្រូវសង ដែលបានលុបចេញក្នុងឆ្នាំ	ការកែតម្រូវ	សមតុល្យចុងគ្រា
		1	2	3	4	5	6=1+2-3-4(-/+)5
១	ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក						
២	ចំណាយពីការទិញទំនិញ និងសេវាកម្ម						
៣	ចំណាយមូលធន						
៤	ចំណាយពីការខ្ចីប្រាក់						
៥	ចំណាយពីការផ្ទេរ						
	សរុបរួម						

កំណត់សម្គាល់÷ សូមពន្យល់អំពីមូលហេតុ ឬព្រឹត្តិការណ៍នានាដែលនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលតួលេខគណនីត្រូវសង។

ប្រធានស្ថាប័នសាធារណៈ

គណនេយ្យករសាធារណៈ

ឧបសម្ព័ន្ធ៣៖ គំរូរបាយការណ៍រួមនៃគណនីត្រូវសង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

របាយការណ៍សរុបរួមស្តីពីស្ថានភាពគណនីត្រូវសង

របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

នាថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២0XX

{Logo}

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ

លេខ.................................

ឯកតា÷រៀល

ល.រ.	ប្រភេទគណនីត្រូវទទួល	កំណត់សម្គាល់	ឆ្នាំសារពើពន្ធ N	ឆ្នាំសារពើពន្ធ N-1
១.	គណនីត្រូវសង(ថ្នាក់កណ្តាល)	(...)		
២.	គណនីត្រូវសង(រាជធានី ខេត្ត)	(...)		
	សរុបគណនីត្រូវសង			

កំណត់សម្គាល់÷

នាយកដ្ឋានគណនេយ្យ ត្រូវពន្យល់អំពីមូលហេតុ ឬព្រឹត្តិការណ៍នានាដែលនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលតួលេខគណនីត្រូវសងក្នុងឆ្នាំ។

បានឃើញ និងឯកភាព

ថ្ងៃ...........ខែ..........ឆ្នាំ......... ស័ក ព.ស..............

ធ្វើនៅ...............ថ្ងៃទី............ខែ.......ឆ្នាំ..............

ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជា

អគ្គនាយក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ

ប្រធាន

នាយកដ្ឋានគណនេយ្យ

ប្រធាន

ការិយាល័យគណនេយ្យទី១ និងសរុបរួម

ថ្ងៃ...........ខែ..........ឆ្នាំ......... ស័ក ព.ស..............

ធ្វើនៅ...............ថ្ងៃទី............ខែ.......ឆ្នាំ..............

អ្នករៀបចំ